

KATEDRA

Študentski list, Maribor, 15. XI. 1976 Letnik XVII. Št. 4 Cena 2 din

197
1/16

Na univerzi so se 13. 10. sestali predsedniki svetov visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij, vključenih v univerzo v Mariboru, in izmenjali svoje izkušnje ter se dogovorili o prihodnjih nalogah.

Novo predsedstvo UK ZSMS se je 9. 11. sestalo in konstituiralo svoja delovna telesa in komisije. Želimo obilo uspeha.

V ponedeljek 8. 11. so se sestali člani sekretariata marksističnega centra pri Univerzi v Mariboru in ocenili posvetovanje o družbeno moralni vzgoji ter potrdili okvirni program usposabljanja študentskih delegatov.

Na seji upravnega odbora sklada za štipendiranje Borisa Kraigherja so se 28. 10. v Ljubljani sestali člani odbora in podelili letošnje štipendije. Letos bo dobivalo štipendije iz tega sklada 87 študentov, od tega 37 novih prosilcev. Na naši univerzi bo to štipendijo prejemale 11 študentov in sicer z VEKŠ 4, VAŠ 4 in z VTŠ 5 študentov.

19. oktobra se je sestala kadrovska komisija pri UK ZKS Maribor in razpravljala o kadrovskih spremembah v OO ZK in ZSMS.

V javni razpravi je sporazum o financiranju neobvezne telesne vzgoje (plavalni tečaj, smučanje, tenis...) na univerzi. Katedra za obvezno telesno vzgojo pri PA, UK ZSMS in prodekani za materialna vprašanja se bodo dogovorili, kako bodo vodili akcijo.

Prizadevanja za večjo množičnost

Na pedagoški akademiji v Mariboru so pred kratkim na programsko volilnih konferencah OO ZSMS predmetni in razredni pouk mladi pregledali in ocenili dosežane delo ter si zadali nove naloge. Preteklo mandatno obdobje je bilo za mlade na pedagoški akademiji dokaj uspešno. Aktivnost mladih se je pokazala zlasti pri pripravah in izvedbi nove samoupravne organiziranosti akademije na dve temeljni organizaciji združenega dela. Mladi so tudi sami takoj pričeli z reorganizacijo mladinske organizacije, ki jo je narekovala nova samoupravna organiziranost. Takoj so delegati svoje delegate v vse samoupravne organe šole in organizirali zanje poseben dvodnevni seminar. Seveda so bili mladi prisotni pri izdelavi in sprejemanju samoupravnih aktov. Številne naloge so izhajale tudi iz sklepov univerzitetne konference zveze socialistične mladine Maribor in seveda iz partijskih dokumentov. Posebej uspešno so mladi na pedagoški akademiji organizirali enodnevno mladinsko delovno akcijo v Podčetrtku, kjer so urejali okolje nove šole. Močna so bila vedno tudi stremiljenja za čim večjo množičnostjo pri delu.

V prihodnjem mandatnem obdobju si bodo mladi še naprej prizadevali, da bi vključili v vse akcije čim večje število študentov, ki bi s tem pridobivali na najlepši način svojo samoupravno prakso, kajti sedanje študente — bodoče učitelje in vzgojitelje mlade generacije — čakajo odgovorne družbene naloge. Seveda ne bo manjkalo tudi akcij, s katerimi si bodo prizadevali izboljšati materialni in socialni položaj študentov, prednostne pa bodo naloge s področja idejno političnega dela in izobraževanja. Pri delu v prihodnjem obdobju bodo izhajali predvsem iz doseženih izkušenj, iz dosežane samoupravne prakse.

Za predsednico OO ZSMS na TOZD razredni pouk so izvolili Zdenko Puhar, za predsednico OO ZSMS predmetni pouk pa Vero Wolmaier. Izvolili so tudi koordinacijski svet ZSMS, ki ga bo vodil Viktor Furman.

Toš Marjan

KATEDRA

Izdaja univerzitetna konferenca zveze socialistične mladine na mariborski univerzi

Glavni urednik:

Lojze Klemenčič, študent VTŠ

Odgovorni urednik:

Marjan Vešnar, študent VEKŠ

Sekretarka uredništva:

Ena Lamprecht

Politika in gospodarstvo: urednik Brane Srčnik (VTŠ), Marjan Toš (PA), Sonja Plaj (VEKŠ), Janez Bratkovič (VAŠ);

Kultura: urednik Bojan Peče (VPŠ), Danila Orešek (II. gimnazija), Marjan Osterž (VTŠ), Polona Hadner (PA), Marija Šuta (VPŠ), Žarko Golob

Študentje in visoko šolstvo: urednik Boris Haki (VTŠ), Darko Koren (VEKŠ), Melita Lampret (pedagoška gimnazija), Zlatka Novak (pedagoška gimnazija), Danica Cmrečnjak (VEKŠ), Jelka Muzlovič (PA), Mik Rebernik (VEKŠ);

Likovnost: Dušan Ivanišič (VEKŠ), Danilo Vicman (VTŠ).

Tehnični urednik:

Marjan Hanl

Katedro sofinancirajo: Univerza v Mariboru, UK ZSMS, Izobraževalna skupnost in kulturna skupnost Slovenije, Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tisk ČGP Mariborski tisk, Maribor

Programska in volilna konferenca UK ZSMS

Po večkratnem odlašanju je minuli četrtek 28. 10. bila v prostorih Doma družbeno političnih organizacij programska — volilna konferenca UK ZSMS. Ob prisotnosti velike večine delegatov (okoli 90 % ?!) in vabljenih gostov je tudi tokratna konferenca izzvenela premalo kritično in konstruktivno. Poročila, ki ga je podalo predsedstvo UK ZSMS in njene specializirane organizacije, na žalost niso zajela bistvenih premikov v preteklem mandatnem obdobju in tudi niso dovolj kritično opozorila na nepravilnosti, ki so se dogajale in se še dogajajo. Tudi diskusija ni prinesla zaželenih kvalitete, temveč se je omejila na nekakšen „dialog“ med posameznimi predstavniki OK ZSMS — UK ZSMS. Vsebina diskusije je bila elitizem študentov oziroma njihov „nepravilni“ pristop k idejam in uresničevanju koncepta enotne ZSMS.

Moram povedati, da konferenca ni prenesla kakšnih novih spoznanj ali napotkov za delo v bodoče, saj smo študentje dokazali, da so naše akcije v tej smeri bile pravilno in dobro vodene, da pa niso prinesle zaželenih rezultatov.

Programska izhodišča za delo v tem mandatu so bila napisana na podlagi izkušenj in so zajela bistvo dela mladine na Univerzi, to je na reševanje problemov študentov, ki izhajajo iz učno-vzgojnega statusa študenta.

Razrešili smo staro, izvolili novo predsedstvo. Novi predsednik je Boris Sorič (VTŠ, 2. letnik), sekretar Franjo Šah (VEKŠ, 4. letnik). Člani predsedstva so: Danica Cmrečnjak, Leopold Šmid (abs. VEKŠ), Jože Vihorka (abs. PA), Andrej Kostrev, Stanko Kos (abs. VTŠ), Marjan Osterž, Vinko Žalec (abs. VTŠ) in Danilo Novakovič (VŠOD).

Prav tako smo izvolili novi uredniški odbor Katedre (glej Kolofon, stran 2) in novega urednika oddaje „Študij in glasba“ Marjana Toša (PA), ki bo moral to 30-minutno oddajo pri Radiu Maribor aktualizirati...

Novo izvoljenemu predsedstvu želimo uspešno in plodno delo, ki naj ne izneveri zaupanja študentov ob izvolitvi.

HB

Odprto pismo

Višji pravni šoli

Prosimo predsednika OO ZSMS VPS, da se oglasi na uredništvu Katedre in potrdi resničnost dopisa, ki nam ga je nekdo poslal kot odgovor na naše ODPRTO pismo v imenu OO ZSMS VPS, kajti glede neresnosti in neargumentiranosti pri odgovarjanju na konkretna vprašanja in sveda ob nepodpisanem dopisu, dopisa ne moremo jemati resno.

DRUŠTVO DIPLOMANTOV VPS
v Mariboru
Žitna 15
Maribor

Uredništvu Katedre

Tyrševa ul. 14
MARIBOR

Ker odprto pismo Višji pravni šoli zastavlja vprašanje, ki tangira študij prava 3. letnika Pravne fakultete v Mariboru, vam v prilogi pošiljamo poročilo izvršnega odbora Društva diplomantov, pripravljalnega odbora za organizacijo 3. letnika študija ob delu in delovno varianto samoupravnega sporazuma, katerega je Društvo diplomantov v mesecu avgustu predložilo organom Višje pravne šole, s predlogom, da se že v štud. letu 1976/77 v Mariboru organizira študij prava ob delu na II. stopnji pod organizacijo VPS ob sodelovanju z drugimi VOZD Univerze v Mariboru, ter združenega dela sploh.

Menimo, da iz prilog morete razbrati potek dosedanjih prizadevanj Društva diplomantov, kar utegne biti koristno za razumevanje spornih vprašanj.

Poročila in del. varianto samoupravnega sporazuma vam dostavljamo na osnovi sklepa IO Društva diplomantov z dne 6. 11. 1976.

TAJNIK DRUŠTVA DIPLOMANTOV
VIŠJE PRAVNE ŠOLE:
Vlado Šedivy

Maribor, dne 10. 11. 1976

Poročilo

Osnovne naloge DD izhajajo iz potreb in želja diplomantov VPS, ki so bila predhodno večkrat izražena tudi na množičnih sestankih in zborih. Tako je npr. na posvetovanju o vlogi pravno ekonomskega znanja v organizacijah združenega dela septembra 1975, kjer se je preko 400 udeležencev iz organizacij združenega dela, v večini diplomantov VPS iz vse SRS javno izreklo in potrdilo predlog, da se organizirajo najrazličnejše oblike permanentnega in strokovnega izobraževanja pravnikov v OZD in DO, organizira izmenjava izkušenj med študirajočimi in zaposlenimi, prakso in teorijo ter, da VPS jeseni 1976/77 organizira III. letnik študija prava s posebnim poudarkom na študiju prava OZD in samoupravnega prava sploh.

Podobna stališča so bila zavzeta na sestankih in zborih DP v gospodarstvu. Društvo pravnikov, organih družbenopolitičnih organizacij in družbeno političnih skupnosti. Temeljne naloge DD VPS so predvsem, da povezuje diplomante iz vse SRS, organizira aktivne po regijah ter vzpodbuja in organizira permanentno in dopolnilno izobraževanje diplomantov VPS in da se združijo naporji za preraščanje VPS v Visoko pravno šolo.

DD VPS je bilo registrirano ter vpisano v register društev pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve v Ljubljani, dne 26. oktobra 1976 z odločbo — št. 16/4—S—O25/178—76 pod št. 165, s sedežem v Mariboru in delovanju na območju SR Slovenije.

Ker pa DD VPS še ni bilo registrirano, se je glede na povečano potrebo študija prava II. stopnje v Mariboru z ozirom na povečano število diplomantov spomladi 1976 organiziral poseben pripravljalni odbor za organizacijo III. letnika študija prava ob delu, v Mariboru, ki je o svojem delu podal ločeno poročilo. IO DD VPS je upošteval zahteve diplomantov iz OZD in DO ter predlagal VPS v mesecu avgustu, da se upošteva želja diplomantov ter izvedejo vse priprave za organizacijo III. letnika študija prava ob delu že v študijskem letu 1976/77, in to ob sodelovanju VPS, pravne fakultete v Ljubljani ter drugih VOZD Univerze v Mariboru. VOZD bi nudile predavatelje in tako jamčile kvaliteto študija, vse materialne stroške pa bi krili študenti ob delu sami oz. OZD, organizacija študija pa bi naj prevzela Višja pravna šola v Mariboru. DD VPS je predložilo organom višje pravne šole tudi delovno varianto samoupravnega sporazuma, po kateri bi višja pravna šola prevzela organizacijo študija ob delu, predavatelje in s tem kvaliteto pa bi nudile VPS, pravna fakulteta oz. druge VOZD, materialne stroške pa bi krili študenti ob delu ter zainteresirane OZD oz. DO.

Društvo diplomantov je ocenilo to varianto kot v dani situaciji edino možno, da se čimprej omogoči študij diplomantom VPS na II. st., VPS pa ob sodelovanju s pravno fakulteto preide na II. stopnjo v štud. l. 1976/77, z rednim študijem pa v št. l. 1977/78. V ta namen je društvo diplomantov konzultiralo na desetine večjih organizacij združenega dela in DO iz vse Slovenije, ki so vse podprle predlog društva diplomantov ter bile pripravljene nuditi vsa materialno in moralno pomoč glede na kričečo potrebo po diplomantih II. stopnje. DD se je zavedalo, da je vprašanje financiranja študija na II. stop. vezano na vprašanje ustanovitve posebne izobraževalne skupnosti ter na številne druge, s tem povezane pogoje, in bi zaradi tega k kompleksnemu prehodu nepotrebno odlašanje tudi s študija prava ob delu, in s tem nepotrebno podaljševanje hudega pomanjkanja diplomiranih pravnikov v OZD za redni študij prava na II. stopnji pa je v tej posebej še dokler ni ustanovljena posebna izobraževalna skupnost. Organi višje pravne šole so obravnavali predlog DD. Izvršni odbor DD je na svoji seji, dne 24. avgusta 1976 zavzel sledeča. STALIŠČA:

„V zvezi s predlogom, ki ga je Društvo diplomantov VPS dne 18. 8. 1976 naslovilo na Izvršni odbor VPS, je IO, dne 24. 8. 1976 sprejel naslednje stališče:

IO VPS se strinja, da naslovno društvo organizira v Mariboru predavanja iz programa II. stopnje Pravne fakultete v Ljubljani. VPS je pripravljen na njej nuditi tudi ustrezne prostore in ostale usluge, v kolikor bo to potrebno. IO prav tako meni, daje primerno, da se v pedagoški preoces vključijo njeni učitelji, v kolikor bo to v interesu Pravne fakultete v Ljubljani.

Predsednik IO VPS: Stevo Eberl“

Pedagoško znanstveni svet VPS pa je dne 1. 9. 1976 sprejel sledeči SKLEP:

„Pedagoško znanstveni svet VPS ni proti predlogu društva diplomantov, vendar misli, da mora šola skrbeti za kompleksen razvojni sistem študija v Mariboru, tako rednih študentov, kot študentov ob delu. Vendar pa meni, da niso ustvarjeni pogoji, tako osnovni, kadrovski, organizacijski in prostorski, da bi lahko že v letošnjem koldearskem letu organizirali center za študij ob delu in pričakujemo podporo našim dolgoročnim prizadevanjem.

Predsednik pedagoško znanstvenega sveta: mag. Miro Mastnak“

Delo izvršnega odbora DD je bilo javno, na vse seje so bile vabljeni tudi predstavniki drugih organizacij, tako VPS, UK, Univerze v Mariboru, Društvo pravnikov v gospodarstvu, ZSMS na VPS in drugi.

Ob vlogi DD so doslej razpravljali, razen odbora za družbene organizacije in društva pri SZDL, konferenca ZK VPS, aktiv ZK III. letnika študija ob delu in drugi. Ugotoviti moramo, da so bile razprave dokaj protislovne in so često izraz neinformiranosti, kot npr. društvo pravnikov v gospodarstvu, kar pa bi težko bilo trditi za posamezne izjave in ocene s strani posameznikov na VPS.

Organi VPS so s tem Društvo diplomantov napotili na Pravno fakulteto. To delo je opravil posebni organizacijski odbor, ki je podal o tem posebno poročilo. Iz tega poročila je razvidno, da je PF prevzela predavanja, ki so bila vsak petek in soboto v prostorih Elektro gospodarstva v Vetrinjski 2 v Mariboru. V 3. letnik študija ob delu je vključenih pribl. 140 študentov. Drugi center deluje v Novi Gorici s 40 slušatelji.

Delo DD je obravnaval zbor preko 100 študentov ob delu III. letnika Pravne fakultete v Mariboru, dne 5. okt. 1976 ter na novo formirani aktiv ZK študentov ob delu III. let. pravne fakultete, dne 16. oktobra 1976, ki sta soglasno podprla vsa dosedanja prizadevanja IO DD, odbora za organizacijo III. letnika študija ob delu ter povezanosti članov v teh organih. Omenjeni zbori so podprli tudi predlog DD, da višja pravna šola v povezavi s pravno fakulteto v Ljubljani ter o potrebnem sodelovanju drugih VOZD in združenega dela sploh, pospešeno organizira preraščanje višje v visoko pravno šolo tako, da bi sedaj vpisani študenti v III. let. pravne fakultete v naslednjem študijskem letu 1977/78 imeli izbirno možnost nadaljevati študij v IV. letniku Visoke pravne šole v Mariboru. Diplomanti VPS se tudi obvezujejo podpirati prizadevanja in zagotavljati materialno bazo II. st. študija prava v Mariboru, kar je tudi v interesu rednih študentov na VPS.

Mrb., 6. nov. 1976

Predsednik IO DD VPS
mg. Ludvik Toplak I. r.

Še vedno ↕

zelo motno

Eno leto po ustanovitvi univerze v Mariboru in hkrati formiranju TOZD in VDO na visoki tehniški šoli lahko ocenimo, kakšno je bilo delo samoupravnih organov na šoli in kam so bila usmerjena prizadevanja tako profesorjev kot študentov pri njihovem delu. Še vedno kaže, da namen ustanovitve TOZD ni prinesel povsem zaželenih rezultatov, kajti delo, ki bi ga bilo potrebno opraviti, ostaja neizpopolnjeno, razlogov za to ne bi posebej navajal, ker jih ponavljamo tako rekoč iz dneva v dan, pa žal vse ostaja po starem.

In kaj so pokazale ocene dela vseh štirih OO ZSMS v preteklem mandatnem obdobju? Kot kaže situacija, so le na VTOZD elektrotehnika dosegli panirani minimum, medtem ko zaostaja VTOZD strojništvo. Še bolj pa zaostajata VTOZD kemija in VTOZD gradbeništvo. Opaziti je, da je zadržanost in nezainteresiranost subjektov tokrat odločilno posegla v vrste temeljnih družbenopolitičnih organizacij, to je v OO ZSMS in OO ZK, ki nikakor niso izpolnile začrtanih, niti osnovnih nalog, ki bi jih bilo potrebno rešiti. Kljub temu da ima poleg predsedstva posamezna OO ZSMS tudi nekaj komisij, je delo teh komisij popolnoma zamrlo in tako so izpadle razen dveh vse ocene dela po komisijah na volilnih konferencah vseh štirih osnovnih organizacij. Volilne konference so tudi pokazale, da kandidati za predsedstvo izbiramo na podlagi dobre volje kandidatov, ki so pripravljene le na prevzem mesta in seveda nalog, ki jih čakajo, ne pa na resnično izpolnjevanje vprašanj, zastavljenih v akcijskem programu. Zato pa seveda ne smemo kriviti njih samih, saj mnogokrat ostanejo razočarani, ker ugotovijo, da se bo z zahtevnim delom ukvarjal le „štáb“ brez zaledja članov ZSMS. Drugo negativno spoznanje, brez katerega prav tako ne moremo iskati vzrokov za zamiranje samoupravnega dela, pa predstavljajo ambicije posameznikov, da je to delo nepotrebno, češ, saj bo kljub še takšnim prizadevanjem vse ostalo na istem; ali celo miselnost nekaterih, da je takšno samoupravno razvijanje družbe gola formalnost. Navesti pa moramo še eno ugotovitev: odgovorno in zahtevno delo prevzemajo danes študentje ki so aktivni, tisti torej, ki hočejo delati, kljub temu da mogoče za takšno delo niso dovolj usposobljeni in premalo poznajo samoupravo kot tako, medtem ko imamo sposobne in z nalogami pri-samoupravnem razvoju naše družbe dobro seznanjene ljudi v opoziciji, ali kvečjemu še v nadzornih organih. Če mislimo z dobro voljo in ambicijami nadaljevati, pri tem pa popolnoma pozabiti na kvaliteto dela in kvaliteto strukture, ne bomo prišli z razvojem neposrednega samoupravljalnega dela v vzgojnoizobraževalnem procesu daleč, ker bodo naloge prezahtevne oziroma se jih nihče niti dotaknil ne bo.

Samoupravljanje na VDO VTS torej še ni zaživelo do potrebnega nivoja. Pasivnost pa ni opaziti le med študenti, temveč tudi med pedagoškimi delavci, ki posvečajo samoupravnim ciljem izredno majhen del svojih obveznosti. Tako se torej podpira eno z drugim, pri tem pa je večina krepko izključena in vsebina dela nikakor ne more ustrezati zahtevnosti, ki je pred nas postavljena iz lastnih spoznanj — torej, kako je mogoče kar najbolj razviti samoupravljanje v vzgojno izobraževalnem procesu. Opozoril bi še na dva pereče problema: to je na vprašanje sklepčnosti na zborih, ki je vedno vprašljivo in na vprašanje odgovornosti članov ZSMS in ZK. Iz pogovora z nekaterimi najbolj vztrajnimi študenti pri samoupravnem organiziranju dela na OO sem lahko zvedel marsikaj. Verjetno pa je potrebno opozoriti, da sta bili vodilni konferenci na VTOZD strojništvo in VTOZD elektrotehnika sklepčni šele pri drugem poskusu, kljub temu da je bilo veliko obvestilo za vodilno konferenco že teden dni pritrjeno na vidnem mestu — na oglasni tabli, ter da sta volilni konferenci na VTOZD gradbeništvo in VTOZD kemija uspeli prvič. Upam si trditi, da volilne konference praviloma niso uspeli (navidezna sklepčnost), da pa se bo delo na novo ustanovljenih predsedstev kmalu pokazalo, ker je bilo na konferencah izredno slabo zastopano članstvo ZSMS predvsem iz višjih letnikov (5. semester, 3. in 4. letnik), ter zaradi tega gotovo ne more biti pozitivnih skupnih rezultatov.

Odgovornost članov ZSMS in ZK bi bilo potrebno krepko zaostri, ker ni v nobenem primeru na ustrezni ravni, ali celo nasprotno — navada je zamenjala odgovornost in je tako udeležba na sestankih odvisna od razpoložnja, časa, dobre volje in ostalih faktorjev, ki vedno bolj označujejo družbenopolitične organizacije kot skupine stalnega formata in ne kot odgovorne ter za družbo najpotrebnejše nosilce dela in idej. Ne le odgovornost do dela v gospodarstvu, temveč tudi na odgovornost do dela v družbenopolitičnih organizacijah mnogo preveč pozabljamo. Tako tudi večina študentov, vključenih v članstvo ZSMS in ZK, ne izpolnjuje svojih nalog, ali ostreje povedano, živi na žuljih prizadevnih posameznikov, ki niso pozabili na osnovne naloge naše samoupravne in socialistične Jugoslavije.

Zakaj to še vedno dopuščamo?

Brane Srčnik

Kako bo pometala nova metla?

Na programski in volilni konferenci ZSMS je bil izvoljen za predsednika UK ZSMS Boris Sovič, študent 2. letnika VTS, za sekretarja pa Franjo Šaho, študent 4. letnika VEKS. Ob njuni izvolitvi smo naredili z njima intervju, ki je razjasnil njune poglede na ZSMS.

Kako se počutita kot predsednik oziroma sekretar UK ZSMS?

Sovič: Počutim se enako kot prej, s tem da se zavedam novih odgovornosti, ki so velike in se nanašajo na realizacijo nalog, ki stojijo pred mladimi na univerzi.

Šaho: Počutim se dobro, nisem si še ustvaril dobro slike o UK ZSMS, vendar bom sčasoma to spoznal in lahko o tem tudi kaj konkretnega povedal.

Katere so prioritete naloge, ki jih bo morala ZSMS na Univerzi v Mariboru rešiti?

Sovič: Prioritetne naloge so vezane na naš položaj in vlogo na Univerzi. Ena od najvažnejših nalog je, da se aktiviramo pri reševanju

študijske in socialno ekonomske problematike študentov. Študijska problematika bo morala v ZSMS imeti v bodoče večji vpliv. Tu mislim na revizijo učnih načrtov, zagotovitev ustreznega števila učbenih pripomočkov po sprejemljivi ceni in na uvajanje sodobnih učno-vzgojnih metod. Pri socialno ekonomski problematiki moramo nadaljevati začete akcije v zvezi s štipendijsko politiko. Vso pozornost moramo posvetiti problematiki bivanja študentov tako v družbenem kot zasebnem sektorju. Ne smemo stati ob strani, medtem ko je kriza prebivališč dosegla svoj vrhunec zaradi neizvrševanja obveznosti v okviru republike. Mladi na Univerzi se bodo v bodoče morali aktivirati na športnem, kulturnem, idejno političnem, informacijskem in drugih področjih. Na športnem področju bomo ustanovili

študentsko športno društvo in športne lige v posameznih panogah. Seveda je velikost te akcije odvisna od materialnih sredstev, ki bodo na razpolago. Na idejno političnem področju je najvažnejša naloga, da aktiviramo čim več študentov za delo v organizaciji in jih ustrezno usposobimo; v ta namen moramo organizirati marksistične krožke. Na kulturnem področju bomo usmerili akcijo v to, da zagotovimo prostor in organiziramo možnosti za kulturno udejstvovanje študentov. Sem sodi na primer organiziranje gledaliških in filmskih abonmajev. Po primerni ceni.

Bistvenega pomena za realizacijo teh nalog je, da se bo čimveč študentov, še posebej pa članov ZSMS in ZK aktiviralo pri izvrševanju sprejetih ciljev.

Saho: Z Borisom se popolnoma strinjam, menim pa, da se končno dobro organiziramo, vključimo v delo čimveč študentov, v skrajni konsekvenci naj postanejo vsi študentje člani ZSMS in da se bodo OO ZSMS ukvarjale s problemi, ki so prisotni v njihovi sredini, med njihovimi člani.

Kako naj bo organizirano delo na UK ZSMS, da boste lahko vse te naloge izpeljali?

Sovič: Na kratko povedano je bistvenega pomena odgovoren pristop članov predsedstva k delu in organizirana stalna povezava med OO in UK. S tem bomo razbremenili posameznike in odpravili forumsko delo. Važno pa je tudi to, da bodo OO čimbolje delale in preko tega tudi komisije pri predsedstvu.

Saho: Pri predsedstvu bomo imeli petčlanski sekretariat, ki se bo vsak teden sestajal in reševal tekoče probleme, v njegovo delo pa se vključujejo tudi ostali člani predsedstva.

Ali že imaš ustvarjeno mnenje o posameznih OO ZSMS?

Sovič: Mnenje temelji na tem, kaj so posamezne OO naredile v preteklem mandatu. Nesporno je, da so se vse OO srečavale s podobnimi problemi, od katerih je najvažnejši neustrezna vsebina dela.

Saho: Mnenja o posameznih OO ZSMS še nimam.

Kakšen naj bo odnos med samoupravljanjem in ZSMS?

Sovič: ZSMS se mora v svojih akcijah osredotočiti in to, da zagotovi ustrezno vsebino dela samoupravnih organov. V tem trenutku je bistveno vprašanje okrog tega, kaj bodo po vsebinski plati delali samoupravni organi v bodoče. V tem letu je bilo zelo malo storjenega za reševanje nekaterih ključnih študentskih problemov po samoupravni poti. Iz tega izhaja kot zmotno mnenje nekaterih, ki mislijo, da mora ZSMS sklicevati zbere, pisati vabila in podobno. ZSMS ima pomembno vsebinsko vlogo pri evidentiranju in izobraževanju delegatov ter ocenjevanju dela samoupravnih organov.

Kje je danes prostor študenta v naši družbi, saj nam nekateri očitajo elitizem?

Sovič: Kar se elitizma študentov tiče, naj povem, da v tem času, kar sem na Univerzi, nisem imel priložnosti, da bi ga spoznal. Problem ni v elitizmu, ampak v premajhnem vključevanju študentov v družbeno dogajanje, dejstvo je, da smo študentje bolj ali manj pasivni opazovalci dogajanj v družbi. Naloga družbeno političnih organizacij, še posebej ZSMS je, da ustvari iz študentov aktivne soustvarjalce v naši družbi.

Saho: Študentje bi naj imeli ustrezno vlogo v družbi, vendar pa je odvisna od ZSMS, kdaj jih bomo ustrezno aktivirali in pripravili za tvorne soustvarjalce naše bodočnosti.

Seminar univerzitetne konference ZKS Maribor

V petek in soboto dne 22. in 23. 10. 1976 je bil v prostorih Doma družbenih organizacij v Mariboru organiziran seminar za širši politični aktiv univerze v Mariboru. Seminar je pripravil Komitee UK ZKS Maribor. Vabljeni so bili člani konference ZK in njenih organov, predsedniki osnovnih organizacij ZK, sindikata, ZSMS in člani habilitacijske komisije pri univerzi.

Seminar je imel izrazito delovni značaj, saj je bil glavni poudarek na naslednjih področjih: uveljavljanje vsebine zakona o združenem delu v visokem šolstvu, vloga ZSMS v delegatskem sistemu na univerzi, moralno-politični vidiki ocenjevanja učiteljev v visokem šolstvu in metode dela osnovnih organizacij ZK.

Uvodne referate oz. predavanja so pripravili člani Izvršnega komiteja CK ZKS in delavci univerze tovariši Peter Hedžet, Vlado Janžič in Franci Pivec.

Sekretar Izvršnega komiteja CK ZKS Franc Šetinc je spregovoril o moralno-političnih vidikih ocenjevanja učiteljev v visokem šolstvu. Poudaril je neločljivo povezanost visokega šolstva z ostalimi deli družbenega dela, kar pa tudi pomeni, da je kadrovska politika v visokem šolstvu sestavni del širše družbene kadrovske politike. Svobodna menjava dela ne bo zaživela, če ne bomo razvili takšnih družbenih odnosov, ki bodo omogočali oživitve tistih medsebojnih interesov, ki so oz. se lahko vzpostavijo med visokim šolstvom in združenim delom. Združeno delo in družba imata poseben interes v šolstvu — da se izboljša kvaliteta.

Šetinc je opozoril, da se družbeni položaj univerze prepočasi spreminja. Opozoril je na dve stvari: dohodek združenega dela je družbeni dohodek in v ta dohodek je vključena celotna družbena reprodukcija, torej tudi šolstvo in kultura, vendar se skozi svobodno menjavo dela ta družbenost ne upošteva v celoti v duhu ustavnih in drugih določil.

Druga stvar je družbeni položaj delavcev v visokem šolstvu. Ta položaj se ne ocenjuje z merili, ki veljajo za nosilce pomembnih družbenih funkcij v gospodarstvu. Iz tega izhaja tudi ugotovitev, da se tudi odgovornost delavcev v visokem šolstvu ne izenačuje z vodilnimi delavci v gospodarstvu.

Starostna struktura delavcev v visokem šolstvu je neustrezna. Kot primer je navedel podatke, da je 30 % asistentov starejših od 40 let, enak odstotek pa velja za profesorje nad 60 let. Mnogi strokovnjaki odhajajo zaradi neustrezno urejenega podiplomskega študija v tujino, kjer so seveda podvrženi vplivom tujih ideologij, katere nekritično prenašajo na naša tla.

Ko je spregovoril o realizaciji načel za namestitve delavcev, je tudi opozoril na nezdravo prisotnost sektaštva, zaprtosti, premajhnih poudarkov etičnim vrednotam naše socialistične družbe, čutu odgovornosti, nespoznavanju karizma. Osebnost visokošolskega učitelja se mora ocenjevati kot celota, ne pa deliti lastnosti po „predalčkih“. Ocenjevanje se mora izvajati v skladu z zakonom o visokem šolstvu, ki terja to vsako leto in ne zgolj v reelekcijskem intervalu. Doseči se mora permanentno pomlajevanje kadrov in njihovo kroženje iz šolstva v gospodarstvo in nazaj.

Šolstvo ne sme in ne more biti idejno nevtralno, zato moramo doseči, da marksistično opredeljeni učitelji poučujejo v duhu marksizma in tako tudi pristopajo k znanostim. Poudaril je, da se marksizem ne ustvarja z dekretom, da to ni stvar formalne pripadnosti, temveč je potrebno takšen pogled na svet razvijati z aktivnim sodelovanjem. Imamo pa tudi primere, da marsikdo deluje kot marksist, čeravno ni takšnega svetovnega nazora.

Izpostavil je tudi vpliv družbenih faktorjev, ki je zaenkrat šibak in ki se mora okrečiti, vendar ne zaradi nezaupanja družbe, temveč kot opora vsem pozitivnim prizadevanjem na visokih šolah. Delegatski sistem mora polno zaživeti na univerzi v Mariboru v duhu tega, da je boj za samoupravljanje boj za socializem v novih razmerah.

Tov. Vlado Janžič je v okviru teme vloge ZSMS v delegatskem sistemu na univerzi spregovoril najprej o spremembah, ki jih je prinesla ustava. Poudaril je vlogo ZSMS v delegatskem sistemu in njeno akcijsko samostojnost. Postavil je paralelo delovanja ZSMS v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in visokem šolstvu. V delovnih organizacijah deluje ZSMS znotraj sindikata kot najširše družbenopolitične organizacije, v krajevnih skupnostih znotraj SZDL, seveda ne kot podrejen oddelek, temveč kot del, ki zaznava specifična nasprotja, ki so prvenstvena predvsem za mlado generacijo. Na visokih in višjih šolah pa obstaja specifičen primer, da je ZSMS najširša družbenopolitična organizacija, ki mora biti baza študentski delegaciji v tripartitnem sistemu samouprave na šolah. Poudaril je, da se na sejah osnovnih delegacij ZSMS ne razpravlja o vsebinskih nalogah (učni načrti, učni programi itd.), temveč se še vedno daje poudarek zgolj obliki, se pravi organiziranosti zaradi nje same. Spregovoril je tudi o stihjskem vpisu na posamezne šole in o premajhnem vplivu mladih tako na te probleme kakor tudi na druge. Predvsem je tukaj diskusija opozorila na že stari problem nemoči okoli štipendijske politike.

Seminar je zaključil z delom v soboto, ko je sekretar univerzitetnega komiteja Vojko Ozim v uvodu spregovoril o aktualnih nalogah organizacije ZK na univerzi v Mariboru.

VEKŠ pred odločitvijo

Potem ko so se delavci in študentje VEKŠ konec lanskega leta opredelili na VEKŠ kot OZD brez visokošolskih TOZD, je sedaj problem delitev na visokošolske TOZD ponovno v središču pozornosti.

Komisija za izdelavo analize o pogojih za organiziranje TOZD je lani menila, da teh pogojev ni, ker je pedagoško-raziskovalni proces enovit, večina pedagoških delavcev sodeluje v izobraževalnem procesu obeh stopenj in več smereh, in tako torej ni mogoče najti zaokrožene celote, ki bi predstavljala TOZD. Delavci in študentje so na svojih zborih to ugotovitev sprejeli in potrdili.

Družbena zahteva, da se visokošolske TOZD na VEKŠ vendarle organizirajo, je povzročila, da je zadeva znova na dnevnem redu. O njej je že dvakrat razpravljali sekretariat ZK, o tem, ali organizirati VTOZD ali ne in kako jih organizirati, pa so prejšnji mesec razpravljali tudi člani osnovne organizacije ZK. Izoblikovalo se je mnenje, da je organizacija VTOZD nujna tako s kvantitativnega vidika (12 smeri študija, najmočnejša visokošolska institucija v Sloveniji, 107 znanstvenih disciplin, podiplomskih študij na petih smereh in doktorski študij kot s kvalitativnega vidika (izoblikovana znanstvena področja s samostojnimi teorijami in metodologijo, ki jim je potrebno dati samoupravno obliko).

Z organizacijo v TOZD želimo na VEKŠ poudariti vlogo študentov in združenega dela pri upravljanju in vodenju šole ter doseči boljše vključevanje VTOZD v sistem usmerjenega izobraževanja in v posebne izobraževalne skupnosti. Ob taki organizaciji bi bilo tudi lažje spremeniti učne načrte in programe ter uvesti sodobnejše metode študija.

Ker je glavna naloga VEKŠ v letošnjem študijskem letu prilagoditi učne načrte in programe potrebam združenega dela, bi bilo ugodno, ko bi bile VTOZD organizirane čimprej in bi razprave o programih potekale v njihovih okvirih. Razprava pa je pokazala, da je vprašanje, kako organizirati VTOZD, zelo zahtevno tudi za ekonomiste, posebej še, ker na tem področju še ni izkušenj. Razpravljali na seji osnovne organizacije ZK na VEKŠ se niso ogreli za nobeno od štirih predlaganih variant, po katerih naj bi razdelili VEKŠ na dve, tri oz. štiri VTOZD. Zato je osnovna organizacija imenovala komisijo — vodi jo dr. Štefan Ivanjko, izredni profesor, ki bo izoblikovala kriterije, s pomočjo katerih bomo lahko najprimerneje prilagodili organiziranost ustavnim načelom.

Sonja Ploj

820 „Padalcev“

Izdelana je že analiza uspešnosti dijakov na mariborskih srednjih šolah v šolskem letu 1975/76. Analiza kaže, da se odstotek učencev, ki so morali razred ponavljati, iz leta v leto manjša. O oceni uspešnosti šolanja na mariborskih srednjih šolah, ki jo spremljajo že tri leta, bodo razpravljali tudi razni družbeni organi v občini.

V šolskem letu 1975/76 je obiskovalo srednje šole v občini Maribor 14.895 dijakov; prve letnike 5.165 dijakov, druge 4.496, tretje 3.656, četrte 1403 in pete letnike 175 dijakov. Posamezne razrede je uspešno končalo 14.044, ali 94,5 odstotka, 820 dijakov ali 5,5 odstotka dijakov pa bo moralo razred ponavljati. Največ ponavljalcev je v prvih letnikih srednjih šol, in sicer 445 od 5.165 dijakov ali 8,6 odstotka. Procentualno uspešno konča šolanje največ dijakov zadnjih letnikov srednjih šol.

Med srednjimi šolami je najboljši uspeh na gimnazijah, kjer je tudi najnižji odstotek ponavljalcev — 3 odstotki — ter najvišji odstotek odličnih (11 odstotkov) in prav dobrih (26 odstotkov). Poklicne šole imajo po 5 odstotkov ponavljalcev, vendar kar 37 % učencev z zadostnim uspehom. Sledijo tehniške šole in šolski centri s po 6 odstotki učencev.

NAJBOLJŠA PRVA GIMNAZIJA

Med gimnazijami je najboljši učni uspeh dosegla I. gimnazija. Od 663 dijakov jih je razred ponavljalo 8, kar predstavlja 1,2 odstotka. I. gimnazija je tudi edina med vsemi mariborskimi srednjimi šolami, kjer so prvi letnik izdelali vsi vpisani dijaki. Na gimnaziji Miloša Zidanška je 15 ponavljalcev od 859 dijakov, kar predstavlja 1,7 odstotka. Odstotek odličnih je približno enak na obeh gimnazijah (okrog 13 odstotkov). Na gimnaziji Miloša Zidanška je višji odstotek prav dobrih kot na I. gimnaziji (33,3 proti 22,5 odstotka) in nižji odstotek zadostnih (7 proti 17 odstotkov). Najslabši uspeh med gimnazijami je na gimnaziji pedagoške smeri. Od 552 dijakov jih ponavlja razred 39 ali 7,1 odstotka. Tudi odstotek odličnih (5,1) in prav dobrih (18,8) je nižji kot na obeh mariborskih gimnazijah. Vsi razen enega, ki so bili lani vpisani v četrti letnik gimnazije, so uspešno končali letnik.

Od poklicnih šol je najmanj padalcev na naslednjih šolah: poklicna strojna kmetijska šola (en ponavljalec od 105 vpisanih) ali 0,95 odstotka, šolski avtomehanski kovinarski center ima 19 ponavljalcev od 1220 vpisanih ali 1,56 odstotka, šolski center za oblačilce in frizerje — štiri ponavljalci od 679 vpisanih ali 0,59 odstotka, živilski šolski center — 13 ponavljalcev od 544 vpisanih ali 2,38 odstotka, srednja vzgojiteljska šola — 29 ponavljalcev od 867 vpisanih ali 3,34 odstotka in šolski center za blagovni promet — 38 ponavljalcev od 1123 vpisanih ali 3,38 odstotka.

150 PADALCEV NA GRADBENEM ŠOLSLEM CENTRU

Dosti ponavljalcev je na gradbenem šolskem centru in sicer 150 od skupno 1326 dijakov ali 11,31 odstotka. Največ ponavljalcev imajo v prvih letnikih (89), od tega kar 58 na tehniški in 31 na poklicni šoli. Na upravno administrativnem šolskem centru in pri šolskem kovinarskem centru pri TAM znaša odstotek ponavljalcev 9 odstotkov. Največji odstotek ponavljalcev je na dveletni administrativni šoli in sicer 20 odstotkov ali 14 od 70 vpisanih dijakov. 75 dijakov od 515 ali 14,6 odstotka ponavlja razred na tehniški gradbeni šoli, 8,6 odstotka ali 7 učencev od 81 vpisanih na tehniški lesarski šoli in 9,5 odstotka ali 51 učencev od 536 na poklicni kovinarski šoli pri TAM. To je tudi edina poklicna šola v sklopu šolskega centra, kjer je odstotek ponavljalcev večji na poklicni kot na tehniški šoli.

V šolskem letu 1973/74, ko je bilo na mariborskih srednjih šolah vpisanih 14.036 dijakov, ni izdelalo letnika 1144 dijakov ali 8,15 odstotka. V šolskem letu 1974/75 je od 14.314 vpisanih padlo 1.081 dijakov ali 7,55 odstotka, lansko leto pa od 14.895 vpisanih ni izdelalo letnika 820 učencev ali 5,50 odstotka. S primerjavo podatkov za navedena šolska leta lahko ugotovimo, da se je odstotek ponavljalcev vidno manjšal pri gimnazijah, in sicer od 6 odstotkov v letu 1973/74 na 5 odstotkov v letu 1974/75 ter na 3 odstotke v šolskem letu 1975/76. Število ponavljalcev se je znižalo tudi na tehniških šolah, in sicer od 8 odstotkov v šolskem letu 1973/74 na 6 odstotkov ob koncu lanskega šolskega leta. Pri poklicnih šolah pa se je odstotek ponavljalcev v šolskem letu 1974/75 povečal na 9 odstotkov od 8 odstotkov, kolikor je znašal v šolskem letu 1973/74, v preteklem šolskem letu pa se je izboljšal na 4 odstotke in znaša sedaj le 5 odstotkov. Tudi na šolskih centrih se je uspešnost učencev izboljšala, saj je odstotek ponavljalcev padel od 9 odstotkov v šolskem letu 1973/74 na 8 odstotkov v šolskem letu 1974/75, v letu 1975/76 pa je znašal uspešnih 6 odstotkov.

V lanskem šolskem letu je bilo od 14.895 dijakov v mariborski občini 669 odličnjakov ali 6,51 odstotka, 2.822 prav dobrih ali 18,95 odstotka, 7.339 dobrih ali 49,27 odstotka, 2.914 zadostnih ali 19,56 odstotka in 820 nezadostnih ali 5,50 odstotka vseh. 31 učencev je bilo neocenjenih, kar znaša 0,21 odstotka vseh učencev. Največ neocenjenih je bilo na poklicni gradbeni šoli (10), kjer je uspeh že tako slab. Zato bi kazalo upravičenost neocenjenih tudi preverjati! Najboljši odstotek odličnih učencev ima center za glasbeno vzgojo (25 odst.) ter I. gimnazija in gimnazija Miloša Zidanška po 13 odst. Na poklicni strojni kmetijski šoli ni med 105 dijaki nobenega odličnjaka. Odličnjakov nima tudi tehniška lesarska šola (od 81 vpisanih).

Največji odstotek prav dobrih je na gimnaziji Miloša Zidanška (33 odst.), na centru za glasbeno vzgojo (31 odst.), in na ekonomski šoli (30

odst.), najmanj pa na poklicni kovinarski šoli (10 odst.) in na elektrogospodarskem šolskem centru (tudi 10 odst.).

Poklicna kovinarska šola ima kar 60 odstotkov dobrih učencev, po 58 odstotkov dobrih pa imata poklicna avtomehanska šola in gimnazija pedagoške smeri. Najmanj dobrih je na poklicni kovinarski šoli Tabor, ki ima tudi največ učencev (44 odst.), ki so dosegli zadosten uspeh. Sledi poklicna strojna kmetijska šola (36 odst. zadostnih) ter tehniška lesarska šola (31 odst. zadostnih). Najmanj zadostnih je na centru za glasbeno vzgojo (2 odst.) in na gimnaziji Miloša Zidanška (7 odst.).

Med šolami, ki imajo največji odstotek padalcev, prepričljivo vodi dvoletni upravno administrativni šolski center z 20 odstotki, sledi tehniška gradbena šola s 15 odstotkov padlih, center za glasbeno vzgojo (12 odst.) in tehniška elektrostrojna in tekstilna šola (10 odst.). I. gimnazija, poklicna strojna kmetijska šola, poklicna kmetijska šola Svečina, poklicna avtomehanska šola in šolski center za oblačilce in frizerje imajo samo po 1 odstotek padalcev.

Ko je o teh rezultatih na seji izvršnega sveta govorila Marinka Cekov, načelnica oddelka za občno upravo in družbene službe pri SO Maribor, je med drugim menila, da se pri gimnazijah kaže visoka uspešnost predvsem zaradi selekcije pri vpisu pa tudi zaradi boljše socialne strukture učencev. Pri poklicnih šolah se je uspešnost šolanja izboljšala predvsem zaradi boljše kadrovske politike. Na uspešnost šolanja pa sta vplivala tudi izboljšana kakovost pouka na osnovnih šolah ter večje vključevanje otrok v dijaške domove. Ko bo uvedeno usmerjeno izobraževanje, bodo rezultati uspešnosti (nemara) še boljši.

Bojan Postružnik

Aktivnost kot formalnost

V teh dneh so potekale na vseh šolah mariborske univerze volilne konference, katerih smoter v vsakoletni izmenjavi predsedstva in članstva v OO ZSMS naj bi prispeval k stalni dinamiki razvoja slovenske in jugoslovanske mladinske populacije. Vendar moramo ponovno opozoriti na „naj bi“, ker še zdaleč ni tako in marsikje OO ZSMS funkcionirajo le v formalnih in večinoma vase se zapirajočih krogih, ki predstavljajo za tako dinamično usmerjeno družbo, kot je naša, zavorni moment. Ta je potreben posebne pozornosti tako v osnovnih kot tudi v višjih družbenopolitičnih organizacijah. In takšno zaprtje in nepovezovanje ravnanje kaj radi označujemo za forumsko delo, ne da bi se ob tem zavedali, kako pravzaprav pride do takšnih z bazo nepovezanih ali pa zelo slabo povezanih organov. Torej na kratko: študentje, ki opravljajo z zakonom o visokem šolstvu podeljene jim samoupravljalne pravice tako, da soodločajo v tripartitnem sistemu, so marsikaj postavljeni med dve ekstremni situaciji: aktivno samoupravljanje ali študijske obveznosti! Zakaj? Brez dvoma zato, ker peščica študentov ne more zastopati nekaj sto pasivnih ali celo zaviralno usmerjenih „kolegov“, katerih osnovne naloge so daleč od samoupravnega sistema in včasih tudi od študijskega procesa. In oni so prav tako študentje in uradno prav tako samoupravljalci, pa vendar je vsem dobro znano kakšni samoupravljalci! Ali je naša osnovna teza razvijati takšno samoupravo? Najbrž ne! Pa vseeno nič ne storimo, dda bi jasne in vsem znane razmere spremenili in dokazali vlogo, ki postavlja študenta na enak položaj v samoupravnih organih kot učitelja in delavca. Še več! Težimo celo v nasprotno, za marsikaterega študenta usodno stran — s forumskim delom označimo skupino aktivnih in nasploh v našem družbenem sistemu stalno delavnih in prizadevnih študentov. Koga to prizadeva? Najbolj gotovo človeka-študenta, ki je namenil marsikateri dan samoupravljalni vlogi ali celo imel težave pri študiju, ker mu je bila samoupravna družba več kot pa tekma za formalno listino, ki ima bolj ali manj nefunkcionalno podlago. Osnovna motivacija vzgojnoizobraževalnega sistema je žal še vedno diploma, medtem ko ima znanje kot tako šele sekundarni pomen! In to je osnova, s pomočjo katere lahko sklepamo na razvoj študentskega samoupravljalca, predpisanega z zakonom o visokem šolstvu (samoupravljanje — formalne funkcionalne študijske obveznosti), ki neposredno spremlja razvoj naše družbe.

Potrebno je poudariti sicer že dobro znano, toda neveljavljeno pravilo: družba, ki se razvija, mora bazirati na množični aktivizaciji vseh subjektov v boju za nov in demokratičnejši jutri. Toda, ali gre naš razvoj po takšni poti? Gre, ampak žal ne neovirano. Ovirajo smo mi sami, ker samoupravni razvoj smatramo kot nujnost in ne družbeno potrebno organiziranost pri neposredno odločujoči poti v prihodnost. In dokler bo samoupravljanje tako potekalo, bomo nosili trško titulo demokracije sveta. Torej je potrebno še marsikaj storiti in marsikatero nepomembno, a za razvoj družbe potrebno dejavnost tudi v ustreznem nerilu ratificirati. Sicer se bomo morali sprijazniti s pomenom starega, a znanega reka: „non plus ultra“, ki bi pomenil poraz prizadevanj!

Brane Srčnik

Kaj nam pa morejo...

Pred letom in pol smo z velikim hrupom (kakor se spodobi, seveda!) sprejeli zakon o visokem šolstvu. Njegove svetle strani smo še dolgo zatem objavljali v dnevnem, tedenskem in revialnem tisku, polnili z njimi ukaželjne glave študentov in... tukaj se je vsa stvar končala. Kolikor si želimo obuditi spomin na nekatere določbe, lahko posežemo že v daljno preteklost o razmišljanju o „napredni univerzi“, o novi socialistični družbi, o viziji komunizma. Vse to strnimo v nekaj misli: organizirati izobraževanje po načelih samoupravne prakse in za razvoj le-te, z izobraževanjem poglobiti samoupravne odnose, razvijati samoupravno teorijo socializma, pristopiti h kreativni vzgoji marksizma — njegovih načel in metodologije raziskovanja oziroma razmišljanja, se glede na to tesno povezati s prakso (v novejšem času: z združenim delom)... Vse to in še marsikaj drugega.

IN KOLIKO SMO NAREDILI?

Po operativnem načrtu uveljavljanja načel zakona o visokem šolstvu bi morali najkasneje v enem letu po njegovem sprejetju sprejeti ustrezne samoupravne akte in programe za posodabljanje (nekateri imenujejo to tudi revolucijo ali reformo izobraževanja) vzgojno izobraževalnega procesa in te programe tudi pričeti uresničevati!

UDAREC V TEMO

Poslovodne in strokovne samoupravne strukture na šolah pa so bile za takšno nalogo premalo strokovne. Teško je pričeti z razvijanjem in posodabljanjem tradicionalnega obnašanja — le-to in revolucijo! Prav tako je težko, če ne še težje, pričeti z reformo v ožjem pomenu — s spreminjanjem (v pravnem smislu) učnih programov. Začeli smo, kot sem že poudaril, z velikim hrupom, toda do sedaj se je razgubil že tudi zadnji, zakasneli odmev. Z revizijo učnih programov smo čakali lep čas na študente — le zakaj se ne bi ta množica že enkrat zganila in vam ponudila recept — so modrovali morda previdni znanstveniki, in tako prepustili celotno razmišljanje o tem študentom. Priporočili so le splošne smernice, ki pa so prepisane iz različnih učbenikov marksizma in družbenih resolucij — da je treba vsako znanstveno disciplino razvijati, predavati in preverjati akumulirano znanje na marksistični način, da mora biti z marksizmom prežeta vsaka stran učbenika... Karikiram, vendar ne prehudo!

ČAKAJMO

In tako smo čakali. Učitelji na študente, študenti na učitelje, uporabniki na oboje... Čakali in si lomili jezike na simpozijih na najvišjih ravneh, metali v svet domače in s svetlobo prežete misli, ob tem pa se je naša akcija mobilnost in operativna moč sesedala. Splahnelo je zaupanje v tistega, na kogar smo čakali, in ne nazadnje v nas same.

PA SMO ZREFORMIRALI

Reformatorska mrzlica pa nas ob tem ni zapustila. Ob iskanju najboljših metod (k vragu z vsebino!) smo se odločili za kurzni sistem predavanja in ga napolnili z idejo prvinskosti, čeprav je kot metoda sama v svetu že delno pozabljen in opuščen. Toda vsako naše razmišljanje ima določen namen — funkcionalizma se pri tem še zdaleč ne bomo otresli. Ob enaki vsebini je najlažje spremeniti metodo podajanja, pa je volk sit... do kože tako seveda ne bomo prišli, pred svetom pa bomo le ohranili renome reformaterja številka 1.

Vem — (Ne veš)

Prevelika (ne)odgovornost

Študentje včasih vse preveč radi pozabljamo na nekatere važne sestanke. V naslednjem kratkem razmišljanju bi se rad dotaknil problema zelo slabo obiskanih sestankov aktivov študentov — komunistov na mariborski pedagoški akademiji. Prvi sestanek je bil še kar dobro obiskan, potem pa se je situacija ponavljala iz „dneva v dan.“ Skoraj vsak sestanek je bil nesklepčen, tako da niso mogli sprejemati nobenih pomembnih sklepov. Komunisti smo dolžni, da se svojih sestankov redno udeležujemo, kajti na vseh navadno razpravljamo o pomembnih in odločilnih stvareh. Verjetno bo potrebno na pedagoški akademiji malce zaostriiti nekatere ukrepe in skrajno neodgovorne člane ZK končno poklicati na odgovornost. Res je, da se nekateri izgovarjajo, da so na sestanek pozabili, toda prepogosto pozabljamo spet nikomur ne koristi, še najmanj pa tistim, ki morajo zaradi nekaterih dvakrat sedeti na enem in istem sestanku. Tudi tekočih problemov, s katerimi se moramo komunisti nenehno ubadati, ni moč rešiti v zastavljenem času. Problemi se tako nabirajo, rokov za njihovo pravočasno rešitev pa ni, saj je potrebno za eno stvar sklicevati sestanek kar dvakrat.

Na ta dejstva so opozorili prisotni študentje-komunisti tudi na preteklem sestanku vseh aktivov na pedagoški akademiji. Na sestanku, ki pa seveda zopet ni bil polnoštevilno obiskan, so ocenili delo posameznih aktivov, izvolili nove oziroma potrdili stare sekretarje ter sprejeli sklep, da je potrebno povsod določiti posebne poverjenike, ki bodo skrbeli za stalno evidenco članstva, za partijsko literaturo in članarino. Za namestnika sekretarja OO ZK na TOZD predmetni pouk so izvolili Milana Odra. Naj omenimo še to, da so aktivne komunistov študentov ustanovili na pedagoški akademiji zato, da bi zaradi organizacijsko velikih enot zagotovili tako široko aktivnost vsega članstva.

mt

Kaj delati

Da takoj na začetku tega sestavka razčistimo morebitne nepotrebne dileme, naj zapišem, da namen mojega pisanja ni v nikakršnem soljenju pameti komurkoli, pač pa zgolj poskus, da bi delo študentov in njihovo organizacijo osvetlili kdaj tudi z drugih zornih kotov, ne samo z ozkih sindikalističnih in „reformatorskih“ vidikov.

Univerzitetna konferenca Zveze socialistične mladine združuje študente na univerzi. Je torej študentska organizacija, In če govorimo o njej, se moramo vsekakor domeniti, kaj je organizacija in kaj je študent. Organizacija, pojmovana širše, je tvorba (sistem) s svojimi elementi (podsystemi) povezavami med njimi in pa SMOTRI ter CILJI. Študent je definiran s svojim položajem v družbi, ko osvaja znanje za svoje sedanje in bodoče delo, in ki na univerzo pride po to ZNANJE IN VZGOJO. Študentov smoter, cilj in namen je tako pogojen z znanjem — pridobiti ga.

Znanje se večinoma enači z izpiti in diplomom. Vendar je diploma in opravljen izpit kot delček diplome le forma, oblika v kateri se skriva znanje kot bistvo, substanca. Ker vemo, da forma ni enaka substanci, da oblika ni enaka vsebini, tudi diploma ni nujno enaka znanju pa čeravno se številna reformna prizadevanja in parole nanašajo na kritiko nedovoljenega števila diplomantov, velik osip in podobno, zelo malo ali nič pa na kritiko pridobljenega znanja.

Če je torej univerzitetna konferenca ZSMS študentska organizacija, morajo biti tudi njeni cilji definirani s cilji študentov, z njihovo bitjo, saj je lahko bit študentske organizacije le abstrakcija študentove biti na nekem višjem nivoju. Študentova bit pa je, kot smo že ugotovili, v pridobivanju znanja, ne pa diplome kot zunanjšega izraza tega znanja, kljub temu da študentje in pa praksa v veliki meri vrednotijo prav ta zunanji izraz.

Smoter organizacije, ki združuje „pridobivalce znanja“, leži v omogočanju tega pridobivanja, v izgradnji takega produkcijskega procesa na univerzi, ki bo omogočal uresničiti bistvo študenta ter v kritiki vsega, kar to onemogoča. Če se s tega zornega kota ozremo na univerzitetno konferenco, vidimo, da so njeni cilji definirani po eni strani z zagotovitvijo kvalitete pridobivanega znanja, po drugi strani pa z borbo proti dejavnikom, ki osvajanje takega znanja zavirajo. Skladno s tem lahko tudi naloge študentov in njihove organizacije UK ZSMS razdelimo na dvoje področij, in sicer na naloge v produkcijskem procesu pridobivanja znanja in na naloge v omogočanju nemotenega pridobivanja znanja.

1. Naloge v produkcijskem procesu pridobivanja znanja:

- kritika zastarelega znanja, mrtvega znanja, faktografije,
- borba za študenta misleca in ne študenta vernika in dogmatika,
- vzpostavitev delovnega odnosa med učiteljem in asistentom ter študentom,
- preverjanje teoretičnega znanja o praksi preko predavateljev iz gospodarstva, praktičnih vaj, obvezne prakse,
- čim številnejša udeležba študentov v znanstveno raziskovalnem delu,
- samoupravljanje kot delovni proces (delegati, ure samoupravljanja, vsestransko komuniciranje v pedagoškem procesu),
- učitelj kot vzgojitelj, ne zgolj kot predavatelj,
- itd. itd.

2. Naloge v omogočanju nemotenega pridobivanja znanja:

- zagotovitev materialnega položaja študentov (skripta, učbeniki, študentski domovi, štipendije),
- usmerjanje v študij (povezava z delavci, srednješolci, dijaki, neustreznih srednjih šol),
- povezava z ostalimi mladinci, pri čemer je treba poudariti, da je to lahko le pot za doseg cilja, ne že cilj sam, v kar se marsikdaj izrodi,
- povečati dotok študentov iz nerazvitih območij in socialno „nižjega sloja“ (primer: Ljubljana ima na 10.000 prebivalcev 360 študentov, Lenart in Sentjur zgolj 52),
- obštudijske dejavnosti kot pomemben faktor kreiranja študentove osebnosti (množičnost, organiziranost, vključevanje učiteljev),
- razbijati študentsko pasivnost in nekritičnost ter demistificirati profesorja in pa seveda
- razbijati vse protisamoupravne in protisocialistične tendence v visokem šolstvu in v družbi.

Prav gotovo gornja razdelitev nalog ni „od boga dana“ niti niso našteje vse naloge. Z njo želim doseči zgolj to, da bi nam vsem bilo jasno, da bo organizacija, ki združuje tako mobilno socialno grupo, kot so študentje, uspešna samo tedaj, če bo znala ugotoviti, kje leži bistvo njenega dela. Zatorej, ko se ob volilnih konferencah naše organizacije pogovarjamo o programih za delo v prihodnjem študijskem obdobju, ne smemo mimo tega, da ne bi razčistili, kaj je vsebina dela organizacije, ki združuje študente, in kaj oblika, kaj so cilji in kaj so metode za doseg teh ciljev. Upoštevati pa bo treba tudi določene principe, ki veljajo za vsako organizacijo, tudi univerzitetne konference, saj so metode dela študentskih organizacij še marsikje take, da bi jih ostro napadla celo Ford in Taylor iz začetka 20. stoletja, pa čeravno je večina njihovih načinov dela moderna organizacijska znanost že zdavnaj pobila.

Mik Rebernik

Študentski domovi na licitaciji

Vedno, kadar se pogovarjamo o gradnji — kakršnikoli gradnji, pač ne moremo brez finančnega soočenja, ki nemalokrat greni načrtovanje, a družbeno upravičeno investiranje. Najbrž je potrebno poudariti prav dejstvo, kako in v kaj vlagamo danes ogromna finančna sredstva, medtem ko vzporedno s tem zategujemo pas na najbolj občutljivejšem mestu ter kljub svarilom in prošnjam tlačimo vedno diferencirane in socialno najšibkejše sloje. Pa pri tem prekleto „slabo“ razmišljamo, kako ravnamo, in nam je nasploh vseeno, toda le dotlej, dokler nam nauk ne stopi na kurje oko. Takrat preidemo v obrambo, ki smo jo skrbno pripravili že mnogo prej — že pred začetkom negotove poteze, pa najsi bo še tako nerealna in ironična.

Spet smo tu! Spet naj prosimo usmiljenja in sploh dobre volje vse tiste, ki bodo blagovolili pomagati nam ubogim študentom iz najrevnejših družin! Vendar čakamo in čakali bomo tako dolgo, da... da bomo dočakali. Takšna je pač praksa, ki ostaja še naprej v navadi — najprej se obvaruj močnejših, če pa imaš še denar, pa poravnaj dolgove tudi z ostalimi, in tako ostajamo na repu, tam, kjer je skleda že skoraj ali pa popolnoma prazna, in zopet čakamo...

Študentski domovi so namenjeni študentom s šibkejšo socialno in materialno osnovo, ti pa naj vseeno prispevajo s svojo polno kapaciteto k razvoju našega socialističnega sistema. Vendar takšnim študentom dajemo bore malo, saj niso nikoli odločeni, ali bodo jutri še lahko vsrkavali prepotrebno znanje ali pa bodo morda že prijeli za kramp, lopato... ter si na ta način utirali pot skozi življenje. Ali drugače pogledano: dovoljujemo, da z njihovimi že tako skromnimi sredstvi gospodarji nekdo drug — odušerški podnajemniški gospodar — celo več, prepuščamo jih okolju, kjer nemalokrat spoznajo svoj „edini možni izhod“ iz kritične situacije. Dejansko stanje je takšno, pa se res ne da tudi v teh vrsticah lagati in natolcevati kot verjetno kje drugje, ampak je treba stopiti na trnje in spoznati resnico: program gradnje študentskih domov je solidno zastavljen in nič več, kajti že tretje leto čakamo na nov stolpič — celo dva, ki sta bila predvidena v srednjeročnem obdobju do leta 1975.

Vprašanje v zvezi z graditvijo domov za učence in študente spremlja odbor podpisnikov družbenega dogovora o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente, ki pa, moramo poudariti, je storil za tako zahtevno titulo, kot jo nosi, mnogo premalo, da bi lahko njegovo delo pozitivno ocenili, kajti številke in opravičila, ki pričajo o nerealiziranih načrtih, so prešle že tako v navado, da si brez njih ni mogoče zamisliti prav ničesar več. Pa naj živimo študentje torej tudi od takšnih navad, brez strehe nad glavo in brez zavesti, da bomo nekoč potrebni družbi kot nosilci njenega razvoja, ter da je družba sedaj potrebna nam. Proces samoupravnega sporazumevanja ostaja torej brez realizacije, ki je, mimogrede, katastrofalna, zopet eno od občutljivih mest, namenjenih prelivanju črnih in načenjanju aktualne problematike v nejasnih okvirih demokratičnih poti. Sporazumevanje je še bolj zavrta uvedba 50% pologa pri negospodarskih investicijah, ki je znova potrdila, da status domov za učence in študente pri nas sploh ni pravilno opredeljen, niti natanko ne vemo, kam bi radi pripeljali sistem izobraževanja, če je potrebno razlikovati ljudi tudi na področju stanovanjskega standarda dijakov in študentov. Odbor je sorazmerno pozno vključil v akcijo sporazumevanja tudi nezajete regije, v katerih pa je bil uspeh zares krepko pod minimumom. Intervencijski zakon za zagotovitev dela sredstev sicer zavezuje vse tiste TOZD, ki sporazuma niso podpisale, da združujejo 6 % sredstev, namenjenih stanovanjski izgradnji za gradnjo domov, vendar nam nobena še takšna zaveza ne pomaga, če realizacije ni.

Odbor podpisnikov ocenjuje, da je stanje o realizaciji sredstev iz obeh osrednjih virov (samoupravni sporazum in intervencijski zakon) pokazalo izredno slab priliv, da pa se bo stanje med letom „NORMALIZIRALO“ in planirana sredstva tudi „REALIZIRALA“. Kaj je torej nenadoma povzročilo tako optimistično oceno, ko pa predobro vemo, kakšna bo spet situacija ob koncu leta — bistvenih razlik od preteklih let ne bo. Edini vir, ki predstavlja stalen dotok sredstev je, 0,345 odstotka od bruto osebnih dohodkov in seveda tudi anuitete odpravljenega stanovanjskega sklada SR Slovenije. Opozoriti je potrebno tudi na neustrezne način zbiranja sredstev za gradnjo študentskih domov v Mariboru, ki naj bi zajemal le severovzhodno Slovenijo, čeprav študira v Mariboru npr. okrog 300 študentov iz primorske regije, katere TOZD pa zbirajo sredstva na republiškem nivoju. Skratka: okrog gradnje domov za učence in študente bo potrebno še marsikaj storiti, da se bo stvar vsaj zasilo uredila, kajti po stari poti naprej ne gre več.

O problematiki izgradnje kot tudi same dejavnosti mariborskih študentskih domov smo želeli zvedeti dejansko situacijo, pa smo se obrnili na pristojne tovariše iz študentskih domov: tov. Korena, tov. Cimermana, tov. Ulriha in tov. Nekrepa.

Na vprašanje, kako se uresničuje dinamika gradnje študentskih domov in kako ocenjuje odgovor odbora podpisnikov, je tov. Koren med drugim dejal:

„Dinamika gradnje študentskih domov ni v nobenem primeru uspešna. Leta 1973 smo napravili plan in program razvoja študentskih domov Maribor, ki je predvideval gradnjo dveh stolpičev v letu 1974 oziroma 1975, vsakega s po 250 ležišči. Vendar je to ostalo le v načrtih. Do leta 1985

predvidevamo, da bo Maribor potreboval od 1000 do 1100 novih ležišč in upamo, da bo potreba uresničena.

Posebej bi rad poudaril dejstvo, da je SO Maribor dodelila univerzi in študentskim domovom brezplačno zemljišče na Koroškem platoju, kar pomeni prvo takšno akcijo v Sloveniji, ki jo je prav gotovo potrebno pohvaliti. Komunalno ureditev zemljišča so prepustili študentskim domovom, ki so skupaj z univerzo zbrali 1,26 milijona za izdelavo idejnega in glavnega projekta, ki sta pripravljena in tako čakamo le še na pričetek izgradnje. Lokacija ob novi pedagoški akademiji omogoča tudi izgradnjo restavracije, dvorane in ostalih klubskih prostorov, ki so predvideni v predzadnji fazi (1982/83), in vsi upamo, da se bo to tokrat le uresničilo ter da bo tvorilo študentsko naselje na Koroškem platoju zaključeno celoto, je dejal tovariš Koren, potem pa nadaljeval: „Po prioritetni listi smo trenutno na 5. mestu in hkrati na prvem med študentskimi domovi. V načrtu je gradnja stolpiča s 315 ležišči, ki bo zgrajen do konca prihodnjega leta, s tem da se z gradnjo prične čim prej, a najpозnejše spomladi. Smo na najboljši poti, da po nekaj letih zopet dobimo prepotrebna nova ležišča in upam, da nam bo to uspelo. Moti me pa predvsem to, kako nekateri še vedno obravnavajo razvoj študentskih domov le na regionalnem principu, ki pa nikakor ne ustreza več stvarni podobi strukture študentov, ki v naših domovih stanujejo. Mislim, da je sistem družbenega dogovarjanja mnogo boljši od prejšnjega proračunskega sistema, ki je bil nerealen,“ je končal direktor študentskih domov.

Brane Srčnik

Je kvaliteta prehrane ustrezna

KAJ JE RESNICA O RAZMERJU MED ŠTUDENTSKO PREHRANO IN PREHRANOJEMALCEM TER PREHRANOUSTVARJALCEM V ŠTUDENTSKIM MENZI, KAKO SE ENOTA RESTAVRACIJE VLEČE IZ PROBLEMOV ITD?

Naj izhajam iz potrjenega vira, da študent pri stanarini odšteje le 8 dinarjev na račun „študentske menze“.

Obrazložitev: Ker se zaradi kuhanja v lastni režiji povečuje poraba električnega toka, smo bili prisiljeni za 8 din v skupnem zvišanju povečati stanarino. Dogaja se, da nekdo v pečici (več ali manj niso priključene) peče tri jabolka in na ta način je efekt majhen, velika pa je poraba električnega toka. Vendar zagotavljamo, da se stanarina ni povečala zaradi domske restavracije, kot to menijo nekateri študentje.

Torej študentje za plačevanje izgub ali povečanje dobička niste prikrajšani pri stanarini.

Prav tako ne trpi stanarina na račun povečanja števila zaposlenih, saj ima DE dom le 14 zaposlenih in je razvidno, da se delovna sila na račun študenta skupaj z kapacitetami ni povečala, kot menijo študentje.

Vprašanje kvantitete največkrat ni pereče, pereč pa je problem okoli kvalitete v istih okvirih z isto količino porabljenega materiala!

To je bilo naslednje vprašanje, zastavljeno odhajajočemu direktorju študentskega doma.

Jedilnik je bil popravljen, to ste lahko opazili, toda, žal, se nam včasih zgodi, da določena artikla ni moč dobiti in tako ne pride do popolnega realiziranja jedilnika...

Oprostite, ne gre za vrst jedi, marveč za kvaliteto tistega, kar pač je. Povejte nam prosim krivca?

Delno je krivo to, da imamo precejšnje težave s kadri in pa zato, ker še ni opredeljenega statusa študentskega doma. Tako ne moremo delavcev v kuhinji nagradjevati po delu. Ne bi pa tukaj imenoval konkretnega krivca za kvaliteto. Je pa še problem tako imenovane inercije. Delavci se več ali manj zavedajo da plače bodo, kako, to pa je že drugo vprašanje. Problem je tudi v tem, da je nihanje v povpraševanju za prehrano veliko. Najboljši dnevi so torej, sredi in četrtek, petek že manj, da o soboti in nedelji ne govorimo. Dejstvo pa je, da moramo zaposlovati toliko ljudi, kot jih potrebujemo v špicah.

Ampak tudi tedaj, ko je manjše povpraševanje, sta strežba in kvaliteta slabi?

Da, vse to je res.

Pomočnik direktorja je pripomnil, da je določene nepravilnosti že opazil in da bo potrebna ostrina, da se bodo tako odnosi kot kvaliteta v kuhinji popravili. Samoupravljanje bo potrebno speljati do nivoja, kjer se take stvari ne bodo več dogajale.

In kaj vi mislite o izjavi, tov. Koren?

Menim, da tovariš pomočnik ne misli uvajati policijskih metod, sem pa mnenja, da bo lahko odpravil marsikateri napako, ki sem jo zagrešil.

Rad bi še pripomnil, da so tudi študentje v svetu restavracije in da ti nimajo bistvenih pripomb na kvaliteto in odnose v DE restavracije.

To je nekaj problemov, ki se jih še dotaknil pogovor ni, predlagane so bile nekatere rešitve. Torej rešitve so, ni pa človeka, ki bi jih realiziral. Mnenje je, da posveča UK ZSMS premalo pozornosti problemom in ne kontrolira domske skupnosti, ki kljub očitnim nepravilnostim, ni nikoli prišla v spor, oz. ni prišlo do nesoglasja med njo in študentskim domom. Ukinjeno je subvencioniranje študentske menze, tako si DE restavracije pomaga s tem, da posreduje obroke (2000) drugim DO. Torej gre tudi za širšo družbeno odgovornost, ki prazni že tako prazen študentov žep.

Kako opredeliti status

Študentskih domov

Letos mora vsak stanovalec v študentskem domu odšteti za posteljo nekaj manj kot 400 dinarjev, mesečno. Ta cena je menda le nekoliko višja kot v Ljubljani, kjer pa so stolpiči starejši. O materialnem položaju študentskih domov, o cenah, stroških, dohodku smo se pogovarjali z upravnikom delovne enote Študentski domovi Slavkom Cimermanom.

— Januarja določate višino stanarine za tekoče leto. Je ta cena takšna, da lahko študentski domovi samo s stanarino pokrivajo vse stroške?

— „Nikakor. Študentski domovi Maribor dobivajo dotacije od Republiške izobraževalne skupnosti v višini stroškov amortizacije stavb in opreme, z dotacijo pa lahko krijemo tudi del stroškov vzdrževanja. Ostala sredstva zberemo s stanarino. Ko smo jo letos zviševali, smo upoštevali podatke iz zaključnega računa in napovedi o dvigu cen. Predvsem smo računali, da se bodo zvišali stroški električne energije (poraba je presenetljivo visoka, 8.000 din mesečno za stolpič in to predvsem za žarnice) in stroški storitev obrtnikov (inventar v drugem in tretjem SD vedno terja popravila), v ceno pa smo vkalkulirali tudi 18-odstotno povečanje osebnih dohodkov zaposlenih. Kljub temu ugotavljamo, da se odstotek, ki ga študentje izdajo za hrano in stanovanje glede na materialni cenzus znižuje.“

— Pomočnik direktorja Študentskih domov tovariš Nekrep meni, da se v prihodnjem letu stanarine ne bodo bistveno zvišale, tako vsaj kažejo podatki periodičnega obračuna in statističnih analiz.

— Soba v študentskem domu velja skoraj 800 dinarjev, kar je več kot ponekod mesečna stanarina za stanovanje. Kako bi lahko primerjali ti dve ceni?

— „Polovico tega zneska predstavljajo stroški električne energije, ogrevanja, inventarja, vzdrževanja, pleskanja, kar v ostale stanarine ni vštet.“

— Kakšen je sedanji status študentskih domov?

— „Študentski domovi sami ustvarjajo 85 odstotkov dohodka; so gospodarska organizacija in hkrati organizacija posebnega družbenega pomena. Neurejeni status povzroča precej težav. Nagrajevanje nikakor ni stimulatívno, zato se ubadamo s kadrovskimi težavami. Lani so bili npr. osebni dohodki pavšalni, zdaj se trudimo, da bi nagrajevali delo. To bi rešilo mnoge probleme, predvsem v restavraciji.“

— Pri upravljalnih odločitvah morate upoštevati tako interese delovnih skupnosti študentskih domov kot interese stanovalcev. Jih je težko usklajevati?

— „Delovna skupnost sama odloča o medsebojnih razmerjih in osebnih dohodkih (mimogrede: delež OD v ceni znaša približno eno tretjino, vendar pada), o vseh ostalih zadevah (npr. stanarini, ceni obrokov) odloča svet zavoda, ki ga sestavljajo po štirje predstavniki delovne skupnosti, stanovalcev in univerze. V petih letih še ni prišlo do nasprotij med delegacijami. Vzrok ni morda „formalna delegacija stanovalcev“, saj študentje sami sestavljajo kalkulacije, kjer bi lahko najprej prišlo do nasprotij.“

— Ali stanovalci resnično lahko oblikujejo svoj „vsakdan“ v študentskem domu?

— „Veliko je možnosti. Disciplinsko komisijo vodijo študentje, enako je s socialno komisijo. Študentje so odločevalci teh komisij dali nove razsežnosti — lahko bi rekli, da bolj pravično odločajo, ker se med seboj poznajo. Toda stanovalci še vse premalo oblikujejo svoje življenje v domu. Razprave o domskem redu, ko je tekla beseda o zvišanju kavicje za sobo od trideset na stoosemdeset din, se je udeležilo 30 študentov, s pripombo na sklep se ni oglasil nihče, pri plačevanju pa je bilo pripomb veliko. Statut zavoda je v razpravi že od 15. avgusta in čeprav je v domu kakih 30 študentov prava in precej študentov VEKŠ...“

— „na statut še ni bilo pripomb — nadaljevanje stavka je kot na dlaní. Statut — predpis, ki ureja način odločanja o vseh stvareh, nam pomeni le predpis. Gotovo pa bi ga lahko spremenili v sredstvo za reševanje zelo konkretnih težav.“

Sonja Ploj

Dobro je, da se tu in tam včasih spomnimo tistih, ki nam vsak dan v študentski menzi v študentskih domovih Maribor postrežejo z jedajo, saj, kakor vemo, je najprej potrebno dobro jesti in piti, da smo kasneje sposobni študirati. Studentom, ki smo včasih takšni, da bi najraje vse prekleli in poslali v boržo... namreč večkrat ni jasno, da se prenekateri ženice v belih haljah trudijo napolniti naše želodce in omogočiti to, da smo dobre volje in siti. Saj te ženice niso krive, da je porcija hrane premajhna, čeprav se trudijo in vsakomur dajo toliko, da se naje, kakor tudi niso krive, da nekemu ni všeč to, drugemu ono, ampak po svojih sposobnostih in pa seveda sposobnostih kuhinje vsem ustrezajo. To pa ni vedno lahko, saj nekateri doma jedo samo telečjo pečenko in pečen krompirček ter seveda solato, drugi obožujejo piščančka in pire pa malo špinačke. No in ker te pridnice niso naše mamice, ampak nam jih ob kosilih samo nadomestujejo, je to seveda težko, kajti pojavijo se tudi taki, ki imamo radi musako, pa za večerjo „ajmoht“ ali belo kavo in kruh. Skratka treba bo v prihodnje misliti tudi na to in ne samo kritizirati zaradi kritiziranja, temveč živeti v veri, da bo potem, ko pridete k pravi mamici, vse boljše. Takrat vas bodo namreč povile v (težko) pričakovane in zlikane plenice in vam dale dudico, da boste pili mlekeca. Dobili pa boste tudi zajtrk v posteljico in termofor, da vam bo toplo. Pa še nekaj. Nad temi ženskami je tudi nekakšna pojava, ki zbuja strah in trepet. Zato nekatere izmed njih ne upajo biti dobre — po naše — in se tega možička zelo bojijo, čeprav ni glavni kuhar, ampak eden izmed tistih, ki pridno priganjajo delavke k delu, čeprav jim pot v prevročni kuhinji pošteno teče s čela, in jim po vseh samoupravnih predpisih krojijo plačo (p. p. to ni naša samouprava!). Kuharice in njihove pomočnice pa so nato tudi razočarane, saj večkrat dobijo premajhno plačilo za vloženo delo, in prenekateri se je že zjokala ob prejemu osebnega dohodka. To sem slišal iz zanesljivih virov. Potem pa tudi one pre.....jo. In takrat sem tudi sam žalosten. Zato pridno hodim v našo menzo in vse pomažem in si samo še želim, da bi mi vedno tako dobro šlo, da bi imel vsaj jesti.

Organ

Pasivizacija brez primere

Kako je z občudijskimi dejavnostmi študentov v mariborskih študentskih domovih, je prav tako potrebno nekaj napisati, kajti znano je mrtvilo med študenti, ki stanujejo v domovih. Ni prave povezave med njimi — torej je vsaka organiziranost zaman, kajti odziva na klic ni. Zakaj je temu tako in kaj je v programu občudijske komisije pri predsedstvu domske skupnosti, je ocenil referent za občudijsko dejavnost pri študentskih domovih tov. Mitja Ulrich:

„Program občudijskega dela študentov je zasnovan celo tako, da se študentom ni potrebno organizacijsko vključevati v delo, temveč jim je vsaka prireditev pripravljena, da se udeležujejo le kot gledalci oziroma poslušalci ali tudi diskutanti, pa vendar odziva ni. V preteklem študijskem letu smo organizirali mnogo stvari, vendar je bil odziv na vse več kot porazen. Za minimalno ceno 100 dinarjev smo organizirali izlet za smučarje v Avstrijo, organizirali smo monodramo Lizika, pa Slovensko kuharico, ter predavanji Marjana Osojnika in Antona Slodnjaka, vendar je bil odziv minimalen. Celo pri organizaciji brezplačnega izleta v Prekmurje smo imeli težave, ker je bilo sprva kandidatov premalo. Mislim, da je potrebno postaviti komisijo za občudijske dejavnosti na čvrste noge, ker je bila doslej mnogo prešibka, da bi prebila led. Ker se je izkalo, da dosedanji način informiranja študentov s podtikanjem obvestil pod vrata in z obveščanjem na oglasnih deskah ni dober, načrtujemo ozvočenje domov z dnevnim informiranjem med 12. in 14. ter med 17. in 19. uro. Takšno obveščanje imajo npr. v Beogradu, in je izredno smotno, saj lahko v trenutku obvestiš vse študente. Prizadevamo si v prvem domu urediti namesto televizijske sobe čitalnico z dnevno informativnim časopisjem in revijami, ki naj bi postopoma postala interna knjižnica, vendar nekateri študentje temu nasprotujejo, čeprav je soba sedaj večinoma nezasedena.“ je povedal tov. Ulrich.

Zares čuden odnos študentov do sredine, v kateri živimo. Niti na organizirano in postreženo ne reagiramo več. Tudi kar nam je namenjeno za razvedrilo in počitek zavračamo — skratka nezainteresiranost brez primerjave. Pri svojem študiju pozabljamo na okolje, v katerem živimo: na odnose s sostanovalci, na odnose do družbe in celo nase, kar pa znamo po drugi strani prikazati za krepko nerealno, čeprav se svoje pasivnosti dobro zavedamo. Takšnih ljudi naša družba ne potrebuje! Upamo lahko le, da bo nova komisija za občudijsko dejavnost sestavljena iz prizadevnih in ambicioznih ljudi in da ne bo spala, tako kot je spala komisija pred njo.

Kolegice in kolegi!

Tov. Ulrich ni „bau-bau“, ampak je človek, ki se muči in prizadeva za nas.

Sonja Ploj
Janez Bratkovič
Brane Srčnik

Visoko šolstvo in združeno delo 9. K. a. K. naprej!

V zadnjem času je opaziti vedno več razprav o povezovanju združenega dela z visokim šolstvom in obratno. Začelo se je z uresničevanjem določil nove ustave in zakona o visokem šolstvu, po katerem morajo biti vsi samoupravni organi šole sestavljeni po tripartitnem načelu – delegacija delavcev šole, študentov in uporabnikov (gospodarstva). Tudi financiranje visokega šolstva je v zadnjih dveh letih doživelo več sprememb in imajo uporabniki vedno več možnosti za vplivanje na visokošolske institucije tudi s strani.

Za študente se je odnos do združenega dela začel spreminjati z uvedbo sedanjega sistema štipendiranja, kjer se čez kadrovske štipendije direktno povezujejo z združenim delom.

Z vidika aplikativnega znanstveno-raziskovalnega dela, ki bi koristilo neposredno posameznim organizacijam združenega dela, zaenkrat v večini primerov nismo presegli blagovnih odnosov, ko posamezne visokošolske institucije proti plačilu izvajajo nekatere raziskovalne naloge za delovne organizacije. Študentje tu zelo malo sodelujejo.

Visokošolske institucije posvečajo precejšnjo pozornost organizaciji izrednega študija, ki pa ga združeno delo ali posamezniki posebej financirajo, vendar je tudi tu opaziti izredno nepovezanost z rednimi študenti.

Tako se pojavlja vprašanje, kako naj se študentje bolj povežejo z združenim delom, tako da bi študijski proces prerasel v resnično usposabljanje bodočih strokovnjakov v združenem delu.

Pred kakšnim letom smo zato, ker smo ugotovili, da je stopnja razvoja materialne baze (denarja ni) naše družbe še prešibka, prenehali z večletno akcijo študentskih organizacij (Skupnost študentov Slovenije in kasneje socialistične mladine Slovenije na univerzi) za doseg delovnega statusa študenta. Danes ugotavljamo, da smo pri tem pozabili na iskanje drugačnih poti študentov v združeno delo. To se danes pri še vedno neurejeni štipendijski politiki kaže kot resen problem. Moje razmišljanje bo posvečeno eni od možnih rešitev tega problema.

Danes po eni strani ugotavljamo, da študentje premalo sodelujejo v praktičnih raziskovalnih nalogah in ni redek pojav, ko je diplomatska naloga druge stopnje prvo samostojno raziskovalno delo študenta. To pa opravi še le ob zaključku svojega študija, ko je absolvent, ki nima več niti predavanj niti vaj in so njegova edina možnost kontaktiranja s profesorjem konzultacije. Tudi možnosti za strokovno debato s svojimi sošolci je občutno manj. Tako se znajde diplomant pred problemom, kako si izdelati instrumentarij za raziskovalno delo v praksi – njegova rešitev pa je odvisna od osebnih iznajdljivosti vsakega posameznika.

Tudi pozneje, ko pride diplomant v delovno organizacijo, kjer je prav zaradi pomanjkanja prakse šest mesecev ali več pripravnik, se celotna zadeva ne spremeni kaj dosti. Naše delovne organizacije se še vse premalo strokovno povezujejo, bodisi zaradi ostankov drobnolastniške in privatizacijske miselnosti, bodisi zaradi neuvidevanja prednosti, ki jih takšno sodelovanje prinaša celotni družbi.

Zato predlagam, da naj v višjih letnikih posameznih visokih šol predavatelji pri posameznih predmetih zmanjšajo število ur predavanj pri rednih študentih zato, ker so:

1. na razpolago (ali vsaj morajo biti) zapiski predavanj ali druga ustreza študijska literatura, ki jo lahko študent predhodno sam obdelala in ker

2. pri izrednih študentih profesorji shajajo z precej manjšim številom ur predavanj, pa se to na kvaliteto pridobljenega znanja prav nič ne pozna.

Pravzaprav je zanimiv pojav, da imajo v večini primerov profesorji predavanja (ex katedra), vaje, ki pa so strokovno dosti bolj zahtevne, saj je potrebno na njih obravnavati probleme, ki se študentom pri študiju odpirajo in s strokovnimi dokazi v diskusiji razčistiti posamezne pojme, pa so prepuščene asistentom, ki so, čeprav o njihovi strokovnosti nihče ne dvomi, vendarle osebe, ki svoj strokovni jaz še le začnejo graditi.

Tudi obseg klasičnih vaj pri aplikativnih predmetih bi morali skrbno in takšno mero, da bi si študenti uspeli izoblikovati kritično predstavo o obravnavani snovi, ostali del vaj pa posvetiti izdelavi in razlagi metod, ki jih lahko uporabimo pri praktični uporabi osvojenega znanja.

Posamezne katedre bi morale preko delegacij uporabnikov v visokih šolah in preko vseh drugih možnih oblik povezovanja poiskati stik s strokovnjaki in samoupravnimi organi v združenem delu, kjer se pojavljajo problemi, ki bi jih z znanjem posameznega predmeta lahko rešili (pravzaprav vse v podjetju, za kar so potrebni strokovnjaki).

Z njimi bi se dogovorili načelno in v posameznih primerih za sodelovanje, ki bi potekalo tako:

Skupina študentov pod vodstvom mentorja (profesor, asistent) bi prišla v delovno organizacijo reševati nek strokovni problem paralelno in neodvisno od strokovnjakov v DO, ki pa bi dali tej skupini na razpolago vse potrebne podatke. Rešitev, ki bi jo skupina izdelala, bi posredovali delovni organizaciji kot predlog in to brezplačno. Tako bi po eni strani zagotovili stik študentov s prakso in razvoj znanstvenega in raziskovalnega dela praktičnega pomena v šoli, po drugi strani pa bi združenemu delu pomagali s koristnimi predlogi in bi prišlo do hitrejšega prelivanja znanja iz teorije v prakso. Tudi ta oblika dela bi bila obvezna za vse študente.

Seveda se bodo pri takšnih oblikah povezovanja pojavili v začetku odpori, vendar je to značilno za vsako novo stvar in prepričan sem, da pri nas lahko presežemo zaplotniško o miselnost posameznikov in dosežemo novo kvaliteto v vzgojnoizobraževalnem procesu na univerzi.

Jani Siranko

NAJVEČ PREDSTAV SO
POKUPILI ŠTUDENTJE IN
NEPOSREDNI PROIZVAJALCI -

SEDAJ -
BORŠTNIK
OVO
PREČANJE
76
KOMISITA ZA UGO-
TAVLJANJE IZVORA
PREHOZENJA
RAZISKUJE, KAKO
JE TO MOGOČE!

Če naredimo pregled celega srečanja, moramo reči, da nam je dejansko slovenski oder pripravil venček zanimivih predstav in res škoda bi bilo katerokoli zamuditi. Obenem pa sta dva razloga, ki nam to preprečujeta – radek je ljubitelj gledališča, ki bi zmozel dnevno „prežvečiti“ kar tri predstave, in še redkejši tisti, ki bi mu to dovolila finančna sredstva.

Deset prireditev na velikem odru, osem predstav na malem odru in še kup spremeljalnih prireditev – vse to stlačeno v dober teden! Tako se bo Mariborčan preobjedel gledališča v zadnjem tednu oktobra, nato pa celo leto spet gladoval.

Tako smo letos sledili samo predstavam na velikem odru, čeprav je bilo veliko odličnih predstav na malem – omenimo naj samo izvorno delo Jureta Obrškega Potepuhi v izvedbi eksperimentalnega gledališča Glej v predavalnici pedagoške akademije ali Vučetičovo Liziko z Mileno Muhičevo na malem

Borštnikovo srečanje

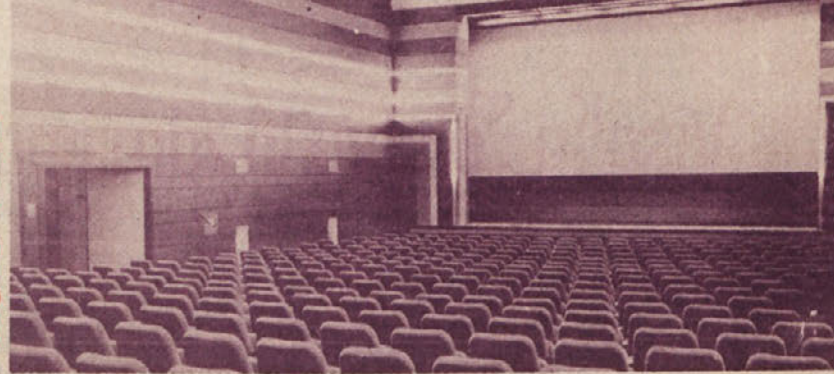
O BORŠTNIKOVEM SREČANJU JE BILO PRELITEGA ŽE MNOGO ČRNILA, DANIH ŽE PRECEJ OCEN – PA NAJ TUKAJ ŠE KATEDRA PRISTAVI SVOJ LONČEK

odru. Brez uvodne in zaključne prireditve je na velikem odru nastopilo osem gledališč, od tega sedem slovenskih in narodno pozorišče iz Sombora s komedijo Jovana Sterije Popovića Ženitev in moštitev kot gost z najboljšo predstavo Sterijinega pozorja '76, ki smo jo kot tako sprejeli, se ji nasmejali in ji zaploskali – pa čeprav razen dobre igre in režije ni kaj dosti pokazal, saj problematika v komediji na račun patriarhalnih odnosov ni znala prerasti svoje dobe, ki pa je žal za nas že predaleč nazaj. Smo pa se dodobra razvdrili pri njenih zabavnih, čeravno nešodljivih bodicah.

Podobna je bila Harrisova komedija Pavliha in Mica, ki je velikokrat prehajal v burko, moramo pa pohvaliti scenografe ljubljanskega Mladinskega gledališča, ki so tudi tokrat svoj posel odlično opravili – Tomaž Kržišnik je s poslikanimi trakovi na stojalnih opravih več, kot bi z ne vem koliko več materiala. Razveselila sta nas tudi Niko Goršič (tudi kot profesor mariborskse univerze) in Mariborčan Vladimir Juc kot Pavliha, ki sta sproščeno in dovršeno odigrala svoji vloji. Komedija Pavliha in Mica je seveda namenjena mlajšemu občinstvu, ki z večjim razumevanjem sprejema marsikateri gag, ki je nam, nekoliko starejšim, morda le še odveč, nekoliko grenek smeh pa je izzvalo metanje otroka skozi okno.

Drama SNG Maribor je letos spet nastopila s 'Partljičevo Ščuko in publiko ponovno prirčno razvedrila. Drugi del te „lokalne“ komedije, kot so ji to nekateri očitali, so gledalci prav tako lepo sprejeli kakor prvi, saj je žirija občinstva na koncu naklonila Petru Ternovšku nagrado za najboljšo igro, strokovna žirija pa Angelci Jankovi, pa tudi Janez Klasinc in Milena Muhičeva sta predstavi precej pripomogla do uspeha. Naj Toneta Partljiča še toliko zmerjajo po revijah in časopisih, ljudje ga radi gledajo in se velikokrat od srca nasmejijo tudi svojim lastnim napakam. Bodic in trnov pa se pod smehom v O, ne ščuke pa ne ne manjka.

Mestno gledališče ljubljansko je postreglo s preizkušeno komedijo Neila Simona Večna mladeniča – tudi ta namerava predvsem zabavati, malce razmišljamo samo o starosti in njenih težavah, pa morda o željah, ostati tudi na stara leta zvezda. Drugače nam pa o starosti ni povedal nič kaj novega: življenje, ki ga igralca živita samo še v spominjanju na lepše dni, otročja zamerljivost, ki se konča z rahlo sentimentalnostjo. Je pa tekst poln živega in prirčnega humorja, ki je toliko let navduševal za odrov Broadwaya in je spravi v dobro voljo tudi gledalce na Borštnikovem srečanju.

Kinematografija in filmska vzgoja

Filmska vzgoja je navajanje gledalca, pa naj bo to otrok ali zrela osebnost, na aktivno analiziranje filma, ko le-ta preraste v idejo ter se koagulira v obliko dejanskega filma. Mora pa se izogibati stereotipnosti. Razčlenitev takega dela ponuja možnost dialoga s prikazano situacijo in možnost kritične presoje. Prav ta presoja pa navaja filmskega gledalca k konfrontaciji med prikazano in lastno resničnostjo, ki dopolnjuje njegovo osebnost z novimi izkušnjami. Vse preveč pozornosti se namreč posveča ocenjevanju teme in vsebine.

Na žalost pa tukaj pride do velikih nasprotij. Film, ki je grajen po vseh naštetih zakonitostih, film, ki opravlja svojo pravo umetniško funkcijo, nima pravilnega odziva pri gledalcih. Problem neosveženosti!

JUGOSLOVANSKA KINEMATOGRAFIJA IMA LETNO NA VOLJO OKROG 120 novih filmov. Od tega jih 170 uvozi iz zapadnih držav, 30 iz vzhodnih, 20 pa jih posnamejo jugoslovanski avtorji. Od tega jih je kakih 20 resnično dobrih, 50 dobrih, 100 neprimernih, ostali pa so zelo slabi, celo škodljivi našemu družbenopolitičnemu življenju. To pa je posledica megalomanskega uvažanja filmov. Kljub vsemu pa je jugoslovanska kinematografija na zavirljivi svetovni ravni. Je pa res, da bi ta dosežena raven lahko bila še boljša.

Kako se z vsem tem spopada kino podjetje Maribor?

Kino podjetje Maribor je vedno nekoliko v krizi. Količina dobrih ali primernih filmov ne zadostuje za celotno predvajanje novih filmov, zato je nujno, da se poslužuje dobrih repriz, kar je vsekakor bolje kot pa prikazovanje slabih — neprimernih filmov. Toda to je situacija, ki ima svoje temelje zunaj te ustanove. Ta ustanova, ki izpolnjuje svojo vlogo kot delovna organizacija posebnega družbenega pomena, se močno uveljavlja v našem kulturno-vzgojnem in zabavnem življenju s programi, ki so usklajeni z ozirom na nujnost filmske vzgoje mladine in odraslih, z ozirom na idejno-politično vrednost, z ozirom na estetsko in umetniško vrednost ter z ozirom na kvalitetno zabavo in sprostitve obiskovalcev filmskih predstav.

Programske naloge kino podjetja:

Na programsko kvaliteto je treba vplivati tudi z organiziranjem posebnih predstav, filmskih revij in podobnih oblik predvajanja, kjer je mogoče bolj kot normalno vplivati na javnost in na obisk s posebno usmerjenostjo, poudarjanjem posebnih kvalitativnih značilnosti in razmer.

Vedno znova je treba poskušati pri organiziranju mladinskih in drugih abonmajev, jih priporočati s posebnim poudarkom šolam, delovnim kolektivom, po možnosti s kratkimi uvodnimi predavanji, in nato, po predvajanju, z razpravami. Za takšne namene je potrebno izbrati filme s posebnimi vrednostmi in zanimivostmi.

V sodelovanju s strokovnimi organizacijami je potrebno upoštevati najtesnejše stike s šolami in drugimi vzgojnimi zavodi, delovnimi organizacijami, tako da bo pravilno zaživela filmskovzgojna dejavnost na šolah kakor tudi na drugih vzgojnih ustanovah. Ustvarjati je potrebno, da dobi film tisto veljavo, ki jo ima kot najvplivnejši medij, veljavo, ki ga postavi na pravo mesto v kulturnem in vzgojnem življenju, da se enakopravno vključi v načrte in programe družbenopolitičnih in kulturnovzgojnih organizacij. Posebno je treba nadaljevati tesno sodelovanje s komisijo pri ZKPO, podpirati prizadevanja komisije za organiziranje filmskovzgojnih seminarjev. Pritegniti filmske mentorje, omogočiti jim čim boljše spoznavanje zakonitosti filma, dajati jim čimveč pomoči pri filmski vzgoji. V kino podjetju samem je prav tako potrebno posvetiti več pozornosti idejni in strokovni vzgoji in usposabljanju kadrov.

Del tega se že izvaja v praksi. Kino podjetje je pripravilo za šole posebno obliko obiskovanja kino predstav, vstopnice prodajajo v delovnih organizacijah (in v našem primeru po OO ZSMS), seveda po dostopnejši ceni. Imajo redne dopoldanske predstave za vse šole. Vsem, ki tako ali drugače vplivajo in opravljajo funkcijo filmske vzgoje, je kino podjetje dalo ostale abonentske karte, s katerimi ima na primer filmski mentor možnost obiskati katerokoli filmsko predstavo in se lahko tako že po pogledanem filmu odloči, kateri film je primeren njegovi skupini, o katerem filmu se bodo pogovarjali pri uri, namenjeni filmski vzgoji.

Veliko je stopenj, še več pa se bo lahko naredilo, le če se bodo vsi dosledno držali napisanih pravil in programov; spodbuditi bo potrebno vse, izkoristiti vse možnosti ter najti nove poti k popularizaciji filmskovzgojne dejavnosti, da bo le-ta postala nepogrešljiva potreba vsakega državljanca.

Kal

Nosilna misel Ardenovega dela *Živite kot svinje* bi se dala bolje povedati v kratki črtici, v celovečerni drami pa deluje nekoliko prekratko in zvoden. Simpatična scena, ki je dobila tudi diplomu strokovne žirije, odlična igra Majde Potokarjeve, Slavke Glavinove in Poldeta bibliča in simpatični, čeprav ne vedno najbolj ustrezni teksti songov v izvedbi Nece Falkove pa so splošni vtis precej poboljšali. Mislimo pa le, da so tri nagrade za predstavo drame SNG Ljubljana, ki se zdela ni bila najboljša, le morda malce preveč...

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo je pripravila letos sentimentalno zgodbičko Johna Osborna *Ozri se v gněvu*, ki morda res pomeni prelomnico in uspešen začetek angleškega modernega gledališča, je pa od takrat minilo že dvajset let in je gledalec ne more več tako sprejemati. Nič novega ne spoznamo, nič novega ne doživimo, ničesar ne vidimo v drugi luči. Dobro dekle, ki nastrada, zlobno, ki zmaga in se kasneje zaradi „slabe vesti“ umakne, mož, ki je zagrenjen in zato napadalen, in prijatelj, ki želi samo pomagati — kaj podobnega smo videli že tudi v kakšni hollywoodski uspešnici, zato nam ne smejo zameriti, da v tem ne vidimo nič kaj modernega ali celo prelomnega... Razveseljivo je v glavnem pričakovanje, da bomo imeli na naših odskih deskah kmalu zelo dobre igralce, ki znajo svojo vlogo prizadeto in domiselno odigrati.

Pomladno prebujenje je delo, ki nam da precej misliti, srečujemo situacije in stiske, kot smo jih vsi doživljali. Jarem nekega samozadovoljnega šolskega sistema, vzgoja, ki ima vedno prav, tudi kadar nima prav, obup in stiska, preveličevanje vsakdanjih težav. Na odru z zelo preprosto, a učinkovito sceno se dogaja marsikateri delček našega mladostnega življenja. Fr ank Wedekind je znal prisluhniti mladeniču in mladenki, njuni ljubezni, pa vendar ne zapada v mrakobna in sentimentalna objokovanja, vsako stvar postavi na mesto, kamor sodi. Samomor je neumnost, ki ničesar ne popravi, morala je lažna in redko prava pot, ljubezen je povsem naravna in razumljiva stvar, če jo zavijamo v črni plašč, jo lahko le skvarimo in skompliciramo. Po predstavi imamo mnogo materiala za razmišljanje, saj nam postavlja prav neprijetna vprašanja, ki se z njimi vsak dan srečujemo, pa si le redko nanje upamo odgovoriti — je dobro zanimivo? In če ni, mar zanimivo ni dobro? Zakon je tu, njega smo vajeni in se zaradi tega v njem počutimo varno, zakaj torej izzivati naravno? In je mar nujno, da je naravno vedno v konfliktu s splošno priznanim „koristnim“? Mož z masko (Anton Petje) nastopi o pravem času na pravilen način — brez prisile in prepričevanja — samo našteje: tako je s tem, tako z onim. Če verjamše, pojdi z menoj, če ne, ostani, kjer si, na pokopališču...

Ivan Cankar se je, kakor je videti po minimalnem obisku predstave caljskega ljudskega gledališča, v tem svojem letu že precej zameril občinstvu. Pohujšanje v dolini šentflorjanski — je bila edina predstava, pri kateri dvorana ni bila zasedena do poslednjega kotička in bi se dalo minuto pred začetkom še izbirati sedež v parterju... Žal, kajti „Pohujšanje“ je bilo verjetno ena od najboljših predstav letošnjega srečanja. Mile Korun je s svojim režijskim konceptom prodrl tako globoko v Cankarjev tekst, kot verjetno ni uspelo še nobenemu režiserju pred njim. Igralski team pa je deloval tako skladno in ubrano, kot tega sicer nismo vajeni niti pri celjskem gledališču. Gre za izpiljeno in naštudirano predstavo, ki je sicer nismo gledali prvič, vendar nam je ves čas vzbujala zanimanje za dogajanje na odru. Pri tej predstavi skoraj ne moremo govoriti o dobri ali slabi igri, ker so vsi dejanski bili eno — in kot celota je delovalo odlično. Če ploskanje na koncu ni bilo tako burno, kot bi lahko bilo, je tega krivo samo premalo dlanj...

Tako, srečanje slovenskih gledaliških odrov je zdaj že za nami. In če potegnemo črto pod vsemi predstavami?

Pr edvsem se nam postavlja eno vprašanje, kaj nas zanima na Borštnikovem srečanju — igralec in igra, režija in režiser, se pravi, bolj ali manj izdelana izvedba ali vsebina? Je namen srečanja golo pretehtavanje sposobnosti slovenskih odrskih in zaodskih delavcev ali prenašanje gledaliških sporočil avtorja gledalcu? Če gre za tehniko, potem bi bilo primernejše, da vsi režiserji režirajo isto delo, vsi igralci igrajo isto vlogo, scenografi obdelajo isto sceno, kostumografi oblačijo isto osebo. Če pa gre za vsebino, bi morda v bodoče malo razmišljali tudi o njej. Videli smo kup predstav, kjer smo se prijetno zabavali, in drugi kup predstav, kjer se še zabavali nismo. Potemtakem je še dobro, da je večina del bila komedij...

Kdo sestavlja repertoarje slovenskih poklicnih gledališč? In smo mar še vedno prepričani, da je slabo iz „uvoza“ še vedno boljše od dobrega domačega? Če že zaide slabše delo na deske, naj bo vsaj domače, bomo vsaj vedeli, zakaj ga gledamo? Nihče ne more trditi, da nimamo dobrih domačih tekstov, da pa imajo drugi narodi v svojih dramskih zakladnicah mnogo zrelejša dela, kot smo jih videli na letošnjem Borštnikovem srečanju, pa tudi vemo vsi.

Ker gre za srečanje slovenskih gledališč, ni razumljivo, da smo videli na celovečernih predstavah na velikem odru drami le dveh slovenskih avtorjev. S tem ne gre zavračati tuje odrske literature, le na razmerje je potrebno opozoriti. In zakaj ne bi „uvažali“ res le najboljše tekste, ne pa vsega, kar je pač „not made in Yugoslavia“? Kako dolgo bo še na policah ležal kup listov, ki so jih popisali slovenski avtorji in avtorji drugih jugoslovanskih del, katerih večina še ni bila uprizorjena?

Morda za konec še besedo o ceni vstopnic. Slišali smo, da so nekatera jugoslovanska gledališča uspela uvesti brezplačen vstop na vse predstave in s tem uresničila geslo kulturo ljudstvu. Celotna vsota za vstopnice za vse predstave Borštnikovega srečanja je dosegala takšne višine, da bi si jih slabše situirani kulturni potrošniki le stežka privoščili, edino morda z uvedbo odplačevanja na obroke.

Morda bi se za prihodnja srečanja le nekako dalo dogovoriti, da bi ena predstava vsak večer zadostovala, pa čeprav bi trajalo vse skupaj cel mesec, in da bi prek kulturne skupnosti in delovnih organizacij cenovno vstopnicam toliko znižali, da bi si tudi zvesti ljubitelji gledališča, ki nima astronomskih dohodkov, lahko ogledali vse predstave in tako resnično tudi on dobil pregled nad dramskimi odri v Sloveniji? Morda pa bi kazalo iste predstave še kdaj povabiti v Maribor, da bi jih videli tudi tisti, ki zanje v Borštnikovem tednu niso uspeli dobiti karte?

Z/Z

Kratek pregled filmov

NEUSTRAŠNI WALDO PEPER: Pravi pustolovski film iz življenja bivših vojnih letalcev v Ameriki, ki si po prvi svetovni vojni služijo kruh z letalskimi akrobacijami. Film je zanimiv in napet, zabaven in tragičen obenem. V glavni vlogi Robert Redford.

PO KONJUH PLANINI: Film Fadila Hadžića pripoveduje plastično in zanimivo o uporu rudarjev in njihovem skupnem odhodu v partizane, kjer se odlikujejo po podjetnosti, iznajdljivosti in pogumu. Igra vrsta naših najboljših igralcev: Pavel Vujisić, Boris Dvornik, Kole Angelovski, Husein Čokić in Duško Bulajić.

VELIKA PUSTOLOVŠČINA: Proti koncu druge svetovne vojne se znajdetta dva komika Bourvil in Luis de Funes, ki bi rada v miru pričakala konec vojne, v nenavadnem položaju, ko morata pomagati zavezniškemu letalcem — in ker sta oba slavna komika, so ta njuna prizadevanja polna komike in nenavadnih zapletov. Vse to je pripomoglo filmu do izredne priljubljenosti in rekordnih obiskov.

NEKOČ JE ŽIVEL DROZG: Na beograjskem „Festu 75“ so prikazali tudi sovjetski film o mladeniču, kateremu je več do družbe s tovariši, kot do dolžnosti in ki prihaja zato nenehno v konflikt z okolico, s časom in samim seboj. Ta prikupna komedija je neposredna podoba življenja mladih, zabavna in poučna hkrati...

Mladi in kultura

VEČ SODELOVANJA, VEČ DELA

V okviru priprav na teden komunista v mariborski občini je idejno politična komisija pri predsedstvu OO ZSMS gimnazije Miloš Zidanšek, na pobudo IPK občinske konference ZSMS, organizirala pogovor s temo Mladi in kultura. Razprava je bila v mladinskem gledališču na šoli, udeležili pa so se je predstavniki mariborskih srednjih šol.

Namen razprave je bilo dobiti sklepe oziroma izvlečke mišljenja in pogledov mladih na umetnost in kulturo.

Kot okvir načrta, po katerem je diskusija potekala, je služilo šest osnovnih izhodišč. Mladi so razpravljali o temah: mladi amaterji, kreiranje mladega človeka v umetnosti, oblike ustvarjanja, vpliv idejnih tokov na razvoj in idejnopolitično usmerjenost kulture pri nas ter o kiču v naši kulturi in umetnosti.

Mladi, prisotni na tej razpravi, so prišli do ugotovitve, da je amatersko delo kljub številnim težavam dokaj važno. Zavzeli so se za tesnejše stike posameznih sekcij med seboj ter za navezavo in pomoč prosvetnih društev.

Glede vloge amaterizma je bilo izrečeno, da družba posveča premalo pozornosti njegovim pozitivnim rezultatom; potrebna je večja moralna podpora ter višja finančna sredstva. Vendar ne sme predstavljati denar tisto glavno oviro, ki bi preprečevala razvoj živahne kulturne dejavnosti. Saj, če je dovolj lastne samoiniciativnosti, volje do dela in zaupanja v rezultate — se nazadnje najde tudi ta.

Izrečena je bila tudi kritična pripomba, češ da mladi talenti — pesniki, literati, likovniki — nimajo možnosti predstaviti svoje izdelke širšemu krogu. Res takšnih objektov — razstavnih prostorov in revij ter raznih drugih mladinskih in študentskih glasil — primanjkuje, toda dejstvo je, da so. Ukvarjajo pa se z drugim problemom — kako pridobiti sodelavce. Stvar se tako vrti v krogu. Kaj je vzrok za takšno stanje? Prav gotovo je eden izmed glavnih neobveščenosti in neorganiziranost. Šele takrat, ko se bomo začeli zavedati, da je potrebno ne samo jemati, temveč tudi dajati — žrtvovati nekaj svojega prostega časa — šele takrat bomo lahko imenovali amaterizem — hobby. Šele takrat bomo lahko dejali, da predstavlja edino oviro denar — in morda tedaj, ko bomo to dosegli niti ta ne bo več tako problematičen? Danila Orešek

Dva filma smo Mariborčani le uspeli dočakati — v „Partizanu“ vrtijo Tommy, rock-opero, katere glasbo mladi že dolgo poznajo, v „Udarniku“ pa so pričele predstave Foremanovega „Let nad kukavičjim gnezdom“.

Kukavičje gnezdo so nam obljubljali za otvoritev nove „Partizanove“ dvorane, zaradi težav z distributerjem pa smo ga dobili šele sedaj.

Foreman se je v letu lotil problematike odtujene in motene osebnosti, celotno dogajanje se v bistvu vrti v zavodu za psihiatrijo, se pa ves čas navezuje nazven, v „normalno“ življenje. Med osebjem in bolniki prihaja do konfliktov, glavna sestra namo, elektrošok se da uporabiti tudi kot kazen za revolt.

Za zidovi bolnišnice se dogajajo nenavadne stvari, pa nič kaj manj čudne kakor zunaj njih. V strokovnih obeh pa ima lahko vsak dogodek psihološko moteno ozadje, čeprav je veliko tega samo povsem navadno reagiranje. In osupljivo — s strokovnim pritiskom lahko vsakdo zares znori, ljudje ki o tem odločajo, pa so trdno prepričani v svojo dobrotljivost.

Osebnosti, ki se srečujejo na platnu, imajo vsakdanje lastnosti, morda le nekoliko potencirane, med dolgotrajnim bivanjem v zavodu jih znajo prepričati, da so odtujeni, moteni in morda celo nevarni.

Let nad kukavičjim gnezdom je vsekakor film, ki si ga je vredno ogledati, vseh pet oskarjev, ki jih je sprejel, je pa še vedno premalo, če gledamo režijo, scenarij in celoten team zares odličnih igralcev. Po ogledu predstave se zgodba še ne konča, še mnogo bomo morali premisliti...

CERKEV V POKONCILSKEM OBDOBJU

Profesor Vladimir Sruk nam bo v šestih nadaljevanjih opisal delovanje cerkve v pokoncilskem obdobju, v obdobju, ko je cerkev podrla toge zidove in stopila v korak z razvojem osveščanja ljudi. Prav zaradi tega pa je njeno politiko, politiko prefinjenega „podkožnega zadiranja“, njeno reformo podružbljanja, treba bolj tehtno podvreči razmišljajoči objektivni kritiki. Marksizem pa nam s svojimi metodami daje za to najboljše možnosti.

UVOD:

K. V. Truhlar je dal svoji knjigi zelo zgovoren moto: „S tem pa je postavljena zahteva po mnogih preosnovah v gospodarsko-socialnem življenju in po spreobrnjenju mišljenja in ravnanja pri vseh ljudeh.“

(Pastoralna konstitucija „Veselje in upanje“, str. 5)

Premislimo moto... Očitno ta teza, ta energični imperativ, iztrgan iz besedila pastoralne konstitucije, ne vsebuje ničesar, kar bi sugeriralo **versko vsebino**; prav lahko bi šlo za odlomek iz kakega družbenopolitičnega programa. Tu je zahteva po preosnovi **gospodarsko-socialnega**, ne pa **verskega življenja**; tu je zahteva po spreobrnjenju **mišljenja in ravnanja** nasploh, ne pa posebnega verskega **doživljanja ter čustvovanja**... Pisec že na samem začetku jasno izraža težnjo pokoncilске cerkve:

1. Še bolj odločno stopiti v središče družbenega dogajanja, angažirati se v gospodarsko-socialni, to je v politični sferi. Cerkev hoče postati še učinkovitejši dejavnik družbenih sprememb in preosnov.

2. V novih razmerah razvijati in uveljavljati adekvaten način mišljenja; osvoboditi se anahronistične, zastarele metafizike in formalizma, ki hromita delovanje. Tako spremenjena in razbremenjena misel naj bi bila pogoj ter vodilo novim, razmeram prilagojenim modelom **ravnanja**, osmišljene dejavnosti.

Cerkev zahteva „spreobrnjenje“, **conversio**; (to Truhlar v uvodnem poglavju posebej naglašaja). Vsi ljudje naj bi konvertirali. Cerkev bije plat zvona za **celostni preobrat**. Pokoncilska cerkev se poskuša čimbolj vsestransko vključiti v družbeno-zgodovinski **preobrat**, ki se dogaja že več kot stoletje; poskuša nadoknaditi zamujeno, ujeti: hoče korak s časom, z že izvršenimi in s tekočimi bistvenimi družbenimi metamorfozami. Cerkev, na primer, ne more več ignorirati dejstva, da mnogi narodi že gradijo socialistično družbo in da se tudi v kapitalističnih deželah na najrazličnejše načine izražajo tendence socialistične družbenosti. Božji mlini, ki so mleti počasi, so se morali zavrteti hitreje; drugi vatikanski koncil je v svojem najglobljem bistvu **koncil prilagajanja katolicizma dinamičnemu razvoju sveta**. Če stvar

Novi „Partizan“

Že od konca letošnjega julija Mariborčani željno pričakujemo obnovljeno kino dvorano, vendar so se dela zavlekla in šele pred kratkim so se ponovno odprla vrata kina Partizan.

Žal zaradi distribucijskih težav kolektivu mariborskega kino podjetja ni uspelo za otvoritev dobiti težko pričakovanega filma „Let nad kukavičjim gnezdom“, ki ga filmski sladkusi že nestrpno čakajo in bi zanje pomenil dvojno radost.

Dvorana kina Partizan je bila že potrebna obnove, kar stalni obiskovalci projekcijskih dvoran dobro vedo, saj je bila zadnja rekonstrukcija leta 1938 in so stoli povzročali že kar precejšen hrup pri vsakem premiku. Vendar smo veliko bolj potrebovali novo kino dvorano in je kino podjetje lahko začelo zbirati sredstva šele po dograditvi kino gledališča.

Na račun udobnosti je dvorana v Partizanu izgubila precej sedežev, s prejšnjih 460 je sedaj pristala na 357 precej udobnejših in tudi lepših, z blagom prevlečenih stoli, podri so tudi zastarele in nepraktične lože ob vходу, tla pa se od platna dvigujejo in nudijo boljši pogled tudi malo manjšemu gledalcu. Tudi nogam je prizanešeno, širši razmaki med vrstami omogočajo ogled tudi daljšega filma, ne da bi potem škripalo po kolenih. Velike številke, s katerimi so označeni sedeži, in boljša osvetljava tal nam bo pomagala, da bomo lažje našli svoj prostor in preprečili, da bi nam zamudniki pri pred filmu hodili po čevljih. Oemnimo še naj, da so sedeži nova kreacija Stola iz Kamnika, prvič montirani prav v Partizanu, in so zato dobili ime Maribor.

Arhitekt Tone Lešnik, ki je opremljal dvorano, je precej pozornosti posvetil tudi avli, ki je sedaj prostornejša in svetlejša, v njej pa bo bife odprt ves dan.

Celotna obnova je stala nekaj manj kot sedem milijonov, Maribor pa je s tem pridobil dvorano, ki je sedaj najmodernejša v Sloveniji, zaradi izredne akustičnosti in primerne odra pa bo primerna tudi za druge prireditve, moderna kabina za prevajanje pa omogoča tudi velike mednarodne simpozije in kongrese.

In kako bo obnovljena dvorana vplivala na filmski spored? Če le ne bodo težave z jugoslovanskimi distribucijami, ki večkrat z obljubljenim filmom zamujajo ali ga včasih sploh ne pošljejo, bodo v mariborskih kinodvoranah tekle predstave po teh načelih: v Partizanu bo zaenkrat še po starem — na sporedu bodo ljubezenske, družbene in kriminalne drame, v Udarniku komedije in glasbeni filmi, Union bo orientiran predvsem na akcijske filme, v kino gledališču pa bomo ko doslej gledali izbor resnejših in težjih predstav in filmske stvaritve neuvrščeni držav.

Se eno novost je potrebno omeniti — po dogovoru s kino podjetjem bo odslužen na premierskih predstavah navzoč tudi novinar kulturne rubrike Katedre in bo svojim bralcem predstavil vsak novi film. Tako bo Katedra pestrejša, njeni zvesti pa bolje seznanjeni s filmsko ponudbo v Mariboru.

Žarko Golob

Reforma na vrhu

„Na področju znanosti so še živi močni skupinsko-monopolni vplivi in njihovi nosilci močno ovirajo približevanje k združenemu delu. Zato se to sodelovanje v znanstvenih dejavnostih omejuje na sklepanje tako imenovanih poslovnih aranžmajev, ki so bolj dogovor o delu (ali zaslužku, op.p.), kot pa združevanje dela in sredstev; manj jih motivira ustvarjalnost, bolj pa menedžerska psihologija. Z Združenimi sredstvi, ki niso majhna, se tako po eni strani vlada med ljudmi, po drugi pa ogrožajo ideje, ki predstavljajo pomembno vzpodbudo ustvarjalnosti (iz govora direktorja Marksističnega centra CK ZK Srbije na razširjeni seji IPK CK ZKS v začetku nov., dr. Mirka Mirkovića.)

Tako bi pričel svoje razmišljanje o naših pogruntacijah v reformi visokega šolstva, ki so bile podane na vzveznem posvetu Zveze jugoslovanskega univerz v Beogradu od 2. do 3. novembra. Zanimive misli dr. Mirkovića postajajo ob tem posvetu še bolj zanimive, kajti posvet jih ni v ničemer negiral. Posvet je bil na najvišji ravni in z vsem potrebnim tituliziranjem, posvet, ki bo vsem udeležencem ostal v spominu. Če ne drugače, vsaj po neuporabni usedlini v možganih.

Visoko znanstveno, kot se za najvišjo raven seveda spodobi, je bilo ugotovljeno, da se morajo šole vsebinsko povezovati z združenim delom, da morajo poglobljati samoupravljanje, da morajo skrbeti za stike med sabo, da morajo razvijati marksizem in ob tem tudi vse ostale pravice — ki jih ta pojem zajema. . .

Tako dragi moji in nič drugače!

Ob tem še samo majhna misel. Le kaj drugega, če ne ponavljajne vsega naštetega smo delali in celo preteklo in še več let nazaj, le kakšne — če ne zgoraj navedene — ugotovitve smo znanstveno (z vso potrebno studioznostjo) dorekli. . .

Le kaj — oh, naj gre k vragu reforma prozega besedičenja. Se je že kdo na tej naši, in drugih univerzah vprašal, koliko so stali vsi, ki smo jih pošiljali, da molčijo ali razmišljajo o reformi, medtem ko ob togih stabilizacijskih ukrepih doma reformiramo le to, česar smo se na raznih posvetih naučili — BESEDE!

Marjan Vešnar

nekoliko ekstremno izrazimo: Cerkev išče načine preseganja svoje vsebinske, funkcionalne in strukturalne zastarelosti; v domeni misli in ravnanja subtilno diferencira razmerja z meščansko družbo; svoje **usode** in **eksistence** noče več brez ostanka povezovati s kapitalizmom in antikomunizmom.

Zanimajo nas propozicije in razsežnosti tega procesa. Poskušali bomo premisliti in interpretirati tisto, kar je v Truhlarjevi knjigi bistvenega za globlje razumevanje dandanašnje katoliške nazorske in akcijske usmerjenosti. Ker je Truhlar zelo široko zasnoval **katoliški etos**, moramo seveda za njim na najrazličnejša območja teorije in izkustva, družbenega dogajanja in vsakdanjosti.

Naš namen ni **a priori** zavračati religijske nravnosti, nasprotovati **katoliškemu etosu** za vsako ceno. Prej gre za iskanje: kot ateiste nas zanima, kaj lahko nudi sodobni katoliški nazor svojemu **verniku**, kako ga veže nase, kako ga družbeno usmerja, s čim ga kultivira, kakšne potrebe razvija in spodbuja pri njem in kako jih poskuša zadovoljiti, katere vrednote in modele ravnanja ter miselnosti poskuša uveljaviti, itn. itn. Aprioristično dogmatsko zanikanje bi bilo slabo izhodišče za razmišljanje ob Truhlarjevi knjigi. Ne išče svojega življenjskega smisla le religiozni, pač pa tudi nereligiozni človek. Vrednote enih in drugih zaslužijo vso pozornost. Prizadevati si moramo globlje razumeti **sočloveka**, priznati vso njegovo problematiko. Eno izmed temeljnih vodil marksističnega humanizma je prav gotovo zgodovinsko-materialistična **objektivnost**; kakršnokoli sektaško in nestrpno razmerje do sočloveka pa je **subjektivizem**.

Nikakor ni niti potrebno niti mogoče opustiti katerokoli temeljno kritično marksistično spoznanje o veri, pač pa si moramo prizadevati za poglobljanje teh spoznanj, za njihovo dosledno, družbeno-zgodovinsko aplikacijo v sodobnih razmerah. Za marksiste ni „zlo“ religiozna zavest sama po sebi, pač pa razmere, ki ohranjajo ali celo na novo porajajo najrazličnejše (prav gotovo ne samo verske) predsodke, iluzije in druge ideološke danosti. Marksist mora priznati vse **pozitivno; resnično** in **humano**, kar je v dejavnosti ter zavesti vernega človeka ali v praksi ter

načelih verske skupnosti, hkrati pa se mora z ustvarjalnim delom in mišljenjem bojevati za uveljavljanje takšnih družbenih razmer, ki je v njih vse manj potrebe po kakršnihkoli iluzijah, po kakršnihkoli nadomestkih za avtentično zavest in človečnost.

Toda vrnimo se k **motu**: Ali je usmerjenost pokoncilske cerkve takšna, da ne bo povzročila težkih zapletov? Ali direktni družbenopolitični angažma katolicizma ni skoraj neogibno nekakšen **neoklerikalizem**?

V 10. poglavju **Programa ZKJ** je napisano naše načelno stališče o veri in cerkvi, katerega pomen je povsem jasen:

„Komunisti menijo, da so verska čustva osebna in zasebna zadeva vsakega državljana, in so za dosledno uporabo načela svobode veroizpovedi in za dosledno uresničevanje načela o ločitvi cerkve od države in šole do cerkve.“ (Program ZKJ, ČZP „Komunist“, 1967, str. 164)

V jugoslovanski socialistični družbi naj bi verska prepričanja in čustva bila **osebna in zasebna zadeva** pripadnikov vseh obstoječih verskih skupnosti, ne pa **javna zadeva**. Prisotnost v javnosti pomeni družbenopolitični angažma — in dr. Truhlar se za takšen angažma zavzema. V knjigi je opisana celotna vrsta variant oz. razsežnosti družbenopolitičnega delovanja vernikov.

Ob tem se nam zastavljajo številna vprašanja in pomisleki. Naša pretekla in polpretekla zgodovina je bila v veliki meri zgodovina boja progresivnih sil bodisi s klerikalno reakcijo, bodisi z verskim konservativizmom in pasivizmom. Skoraj gotovo bi bila široka družbena aktivizacija cerkve **navzven** (gospodarsko-politična, kulturno-politična, karitativna, informativno-komunikacijska itn.) v socialističnih deželah prej ovira napredku kot pa njegov dejavnik. Še posebej velja to za našo družbo. **Katoliški etos**, tudi **pokoncilski** (Truhlar ga definira kot etični nazor in delovanje, določeno z idejno vsebino in potencialom katoličanstva, izvirajoč iz temeljnih sil in zahtev II. vatikanskega koncila) najbrž ne more bistveno prispevati k uveljavljanju **socialističnega samoupravljaljskega etosa**. Zelo verjetno religioznost, ki je po Marxu

TEDEN KOMUNISTA na UNIVERZI MARIBOR

vabi

PROGRAM PRIREDITEV:

PONEDELJEK 15. 11. 1976

9. ura	Visoka ekonomsko komercialna šola	Otvoritev razstave literarnih prilog Katedre OBRAZI
11. ura	Univerzitetna knjižnica	Otvoritev razstave MARKSIZEM, SAMOUPRAVLJANJE, KULTURA
11.30 ura	Univerzitetna knjižnica	Otvoritev ODDELKA MARKSISTIČNE LITERATURE pri Univerzitetni knjižnici
18. ura	Visoka tehniška šola	Otvoritev LIKOVNE RAZSTAVE študentov univerze v Mariboru; kulturni spored

ČETRTEK 18. 11. 1976

9. ura	Dom družbenih organizacij, dvorana 101	Simpozij ČLOVEK, DELO, KULTURA - širša okrogla miza z udeležbo študentov in profesorjev

PETEK 19. 11. 1976

20. ura	Unionska dvorana	KULTURNA PRIREDITEV KUD ŠTUDENT
15., 16., 17. in 18. novembra,		vsak večer ob
19. uri	Podzemlje Pedagoške akademije anketa, pogovor	LITERARNI VEČER pesnikov študentov

Simpozij: ČLOVEK, DELO, KULTURA

Razmišljanje o človeku, delu in kulturi je lahko tako raznovrstno, kot je pisan spekter oblik življenja na zemlji - ali še boljše, kakor je raznoliko naše delo v celotnem sistemu družbenega izobraževanja in vzgoje.

Za ta simpozij smo si določili ožje okvire, horizonte, ki jih naše želje dosegajo in razum zna odkriti. Človeka predstavljajo v tem pojmovanju vsi trije subjekti vzgojnoizobraževalnega procesa: učitelji, študenti in uporabniki; delo - njihove obveznosti iz zakona o združenem delu in visokem šolstvu; kulturo pa vse vrednote, ki jih v svojih odnosih in pri vrednotenju dela drug drugemu le-ti priznavajo in jih razvijajo. Ob tem ne smemo prezreti seveda še načel samoupravljanja in etike v morali njihovega uveljavljanja, kajti brez teh prvin bi bilo naše razmišljanje prazno in - verjetno, nepotrebno.

Tematika, ki smo jo izbrali in na katero bi naj opozorili referenti zajema tako konglomerat odnosov študent - učitelj, učitelj - družba, študent - znanje - učitelj, moralo dela učiteljev in študentov, vzgoja študenta za današnji in jutrišnji dan, preseganje togosti našega organizacijskega sistema obnašanja znotraj šol in podobno.

In kje je pri vsem tem kultura. Najdemo jo lahko v vsakem, najmanjšem delcu našega hotenja, dela in obnašanja, dotaknemo se je v morali in etiki samoupravnih odnosov in skozi to tudi najdemo v vrednotenju našega in vašega dela. Vse to pa predstavlja našo kulturo človeka in družbe, v kateri živimo. Simpozij, na katerega vas vabimo bo verjetno prav zanimiv za vas in za vaše prijatelje. Zato, pristopite k obravnavanju nakazanih tem aktivno, razmiselite v njih in (v kolikor želite) pripravite diskusijski prispevek.

Študentski list Katedra in širši organizator UK ZKS Maribor vas vabita še enkrat; v skupnem razmišljanju je naša moč.

Amaterji kino kluba Ljubljana in kino kluba Maribor bodo dne 12. nov. pripravili v kinu Partizan razgovor o amaterski filmski dejavnosti. Ob 21.45 bodo prikazali svoje najboljše filme.

V tednu komunista, na temo: „človek, delo, kultura“, bo dne 17. nov. ob 20. uri v kino gledališču posebna predstava filma „Med strahom in dolžnostjo“. (Upamo, da naslov filma nima nobene povezave z delom komunistov na mariborski univerzi).

15. - 21. NOVEMBRA 1976

BOJKOT

PRIBLIŽNO TAK BO PA
VOLILNI LIST:

GEHEIME ERHEBUNG DER MUTTERSPRACHE

Geben Sie Ihre Muttersprache durch
Ankreuzen eines der folgenden
Kästchen an:

- deutsch
- kroatisch
- slowenisch
- ungarisch
- andere , und zwar: .....

Pismo študentom v Avstriji

To pismo naslavljamo vsem študentom in študentskim organizacijam v republiki Avstriji. Z njim izražamo podporo slovenski in hrvaški manjšini v Avstriji, ki se borita za svoje narodnostne pravice, ter izrekamo priznanje vsem demokratičnim silam, ki jih v njihovem pravičnem boju podpirajo. Ni naš namen, da bi vas opozarjali na zahteve slovenske in hrvaške manjšine, saj jih kot študentje in državljani sosednje Avstrije prav gotovo poznate.

Globoko se zgražamo nad divjanjem temnih sil in poneumljenim blebetanjem profašističnih in pronacističnih organizacij tipa Heimatsdienst, ki odrekajo svobodo državljanom svobodne Avstrije. Apeliramo na vas, da kot študentje in bodoči intelektualci zavzamete kritičen odnos do vseh pojavov, ki so v neskladju z demokracijo, ki jo rušijo in ki onemogočajo mirno sožitje in enakopraven ustvarjalni razvoj vseh narodnosti v Avstriji.

Iz pepela II. svetovne vojne je vstal novi Človek. Nikar ne dopustite, da bo v Avstriji ta človek omadeževan z etnocidom in genocidom ter zaznamovan s kljukastim križem.

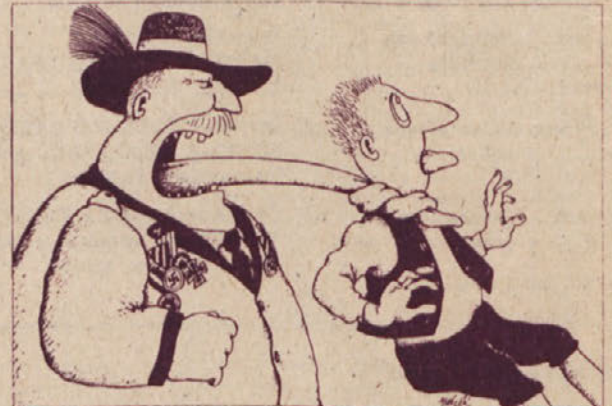
Evropa prihodnosti je odvisna od nas mladih, na naših ramenih bo slonela, zato nam že sedaj ne sme biti vseeno, kakšna bo ta Evropa. Miru v Evropi ni mogoče zagotoviti brez dobrih sosedskih odnosov, Jugoslavija se zanje prizadeva, razumljivo pa je, da ne more tolerirati zatiranja njenih manjšin v Avstriji in omalovaževanja tako pomembnega dokumenta, kot je državna pogodba.

CILJ AVSTRIJSKE VLADE je, da bi naštel toliko Slovencev, kolikor jih je narodno najbolj zavednih in takih, ki nemškonalnemu pritisku niso klonili. Število teh koroških Slovencev je bistveno manjše kot število vseh Korošcev slovenske narodnosti, med katerimi je velik del takih, ki se iz socialnih in gospodarskih vzrokov ter iz strahu pred nemškonalnim terorjem ne upajo "priznati", da so Slovenci. To avstrijska vlada prav dobro ve. S pomočjo števila, ki ga vlada pričakuje, pa namerava revidirati - to se pravi: spreminiti, izničiti - določila sedmega

NOVO!

KOROSKE RAZGLEDNICE

V ZALOŽBI REDAKCIJSKEGA SVETA
KLADIVA SO IZŠLE DOSLEJ TRI KO=
ROSKE RAZGLEDNICE. NA PREDNJI

V SR SLOVENIJI JIH LAHKO NARO=

ČITE PRI DRŽAVNI ZALOŽBI. NA=

SLOV:

DZS, INOZEMSKI ODDELEK, TITOVA
25, 61000 LJUBLJANA.

